

PRASA

ORGAN POLSKIEGO ZWIĄZKU WYDAWCÓW DZIENNIKÓW I CZASOPISM
ORGANE DE L'ASSOCIATION POLONAISE DES EDITEURS DE JOURNAUX ET DE PERIODIQUES

Układ zbiorowy pracy w zawodzie dziennikarskim

W dniu 11 lutego w Ministerstwie Opieki Społecznej podpisany został pierwszy ogólnopolski układ zbiorowy pracy w dziennikarstwie. Układ podpisały dwie najpoważniejsze w Polsce organizacje prasowe, reprezentujące z jednej strony większość dziennikarzy, z drugiej — większość wydawców dzienników, a mian.: Związek Dziennikarzy R. P. i Polski Związek Wydawców Dzienników i Czasopism.

Układ z 11 lutego, realizujący postulaty, od lat wielu wysuwane przez sfery dziennikarskie, jest niewątpliwie poważnym krokiem naprzód w kierunku normalizacji stosunków w zawodzie dziennikarskim, normalizacji pożądaną nie tylko dla dziennikarzy ale i dla wydawców — jako jeden z warunków podniesienia poziomu pism pod względem redakcyjnym.

Oceniając znaczenie zawartego układu pamiętać należy, że problem uregulowania stosunków w zawodzie dziennikarskim od lat kilkunastu wysuwany był przez sfery dziennikarskie, dążące wytrwale do zapewnienia swemu zawodowi prawnych norm organizacyjnych, które by uwzględniły szczególne warunki pracy dziennikarskiej.

Dążenia te spotykały się ze zrozumieniem ze strony zarówno sfer politycznych jak i czynników oficjalnych, czego dowodem był szereg projek-

tów ustawy o zawodzie dziennikarskim, opracowanych przez Rząd oraz szereg projektów przedkładanych bezpośrednio Sejmowi przez poszczególne grupy poselskie, poczynając od roku 1920, kiedy to złożony został do łaski marszałkowskiej pierwszy projekt ustawy dziennikarskiej, sformułowany przez posła Jana Dąbskiego.

Zaden z tych projektów nie został ostatecznie przyjęty. Przyczyną tego stanu rzeczy był niewątpliwie skomplikowany charakter zagadnienia i wynikające stąd trudności rozwiązania go na drodze ustawy — mało elastycznej, i noszącej z konieczności charakter ramowy.

Zasadnicza trudność celowego i właściwego ujęcia problemu wpływa z pewnej dwoistości charakteru zawodu dziennikarskiego. Z jednej strony zawód ten jest i pozostać musi zawodem wolnym. Swoboda myśli i słowa, a jednocześnie swoboda działania są podstawowym warunkiem należytego wypełniania przez dziennikarza jego roli i zadań. Z drugiej strony — swoboda to musi być realizowana w ramach stosunku pracy, łączącego dziennikarza z wydawnictwem. Te cechy zawodu dziennikarskiego w połączeniu ze specyficznymi wymaganiami, jakie narzuca dziennikarzowi współczesna technika pracy redakcyjnej, sprawiają, że dla odpowiedniego unormowania warunków pracy w dziennikarstwie konieczne jest dokładne wniknięcie w istotę pracy dziennikarza, zrozumienie szczególnego charakteru stosunku między dziennikarzem a wydawnictwem, uwzględnienie wreszcie szeregu specyficznych potrzeb zarówno dziennikarzy, jak i wydawców.

TREŚĆ ZESZYTU

(Voir le sommaire en français à la page 20)

Układ zbiorowy pracy w zawodzie dziennikarskim. Tekst układu.

Jan Mokrzycki: Zagadnienia prasy periodycznej.

Leon Charap: Sztaby redakcyjne w Wielkiej Brytanii.

Nowe warunki pracy niemieckich dziennikarzy.

Wincenty Harasymowicz: Kto sprzedaje w Polsce dzienniki i czasopisma.

Messageries Hachette.

Cahiers de la presse.

Wśród czasopism artystycznych.

PRACE ZWIĄZKU WYDAWCÓW.

ORGANIZACJE I SPRAWY DZIENNIKARSKIE.

KRONIKA KRAJOWA.

Z życia prasy, Przegląd piśmiennictwa.

PRAWO A PRASA.

PRASA NA SZEROKIM ŚWIECIE.

Sprawa unormowania w sposób powszechnie obowiązujący warunków pracy dziennikarzy była oddawna przedmiotem prac specjalnie do tego powołanej Komisji Zawodowej Związku Dziennikarzy R. P. W jesieni r. ub. Komisja ta przedstawiła władzom swej organizacji projekt ustawy dziennikarskiej, który został uznany za oficjalny wyraz poglądów Związku Dziennikarzy. Projekt ten został przedłożony władzom państwowym, które, podejmując inicjatywę Związku Dziennikarzy, ze swej strony przystąpiły do przygotowania projektu ustawy, który, jak wiadomo z oświadczenia, wygłoszonego w Sejmie przez p. ministra Kościałkowskiego, miał być wniesiony do Sejmu podczas bieżącej sesji.

Powiadomione o zamierzeniach ustawodawczych rządu, władze Związku Wydawców zwróciły się do Związku Dziennikarzy z propozycją podjęcia bezpośrednich rozmów, mających na celu uzgodnienie stanowisk obu organizacji w sprawie normalizacji stosunków w zawodzie dziennikarskim. Pod-

czas rozmów, przeprowadzonych na skutek powyższego zaproszenia, przedstawiciele Związku Wydawców zwrócili uwagę na trudności, następujące się przy regulowaniu w drodze ustawowej stosunków o tak szczególnym charakterze i tak zróżnicowanych jak stosunki w dziennikarstwie. Jednocześnie przedstawiciele Związku Wydawców podkreślili możliwość rozwiązania sprawy na drodze wzajemnego porozumienia stron zainteresowanych, przy czym zwrócili uwagę, iż wprowadzona w 1937 r. nowa ustawa o układach zbiorowych pracy, pozwalająca na unormowanie w układzie zbiorowym wszystkich zagadnień, wysuwanych przez Związek Dziennikarzy, w sposób niemal równie bezwzględnie i powszechnie obowiązujący jak w ustawie, z zachowaniem jednak zasady samostanowienia, dającej gwarancję elastyczności przepisów, możliwości dostosowywania ich do potrzeb, wytworzonych przez życie. Stanowisko Związku Wydawców zyskało w zasadzie uznanie władz Związku Dziennikarzy, które nie wyrzekając się całkowicie możliwości powrotu do

koncepcji ustawy, postanowiły podjąć pertraktacje w sprawie układu.

W listopadzie r. ub. wyłoniona przez oba Związki specjalna Komisja Porozumiewawcza przystąpiła do pracy nad zredagowaniem projektu układu, przy czym za podstawę prac przyjęto projekt ustawy Związku Dziennikarzy. Rezultatem prac Komisji był projekt układu, który został parafowany przez strony 29.I. r.b. Po uzgodnieniu projektu z Ministerstwem Op. Społ., które, w związku ze złożonym przez strony wnioskiem o nadanie układowi mocy powszechnie obowiązującej, zaprojektowało zmiany o charakterze formalnym, układ został definitywnie podpisany 11 lutego.

Czas trwania układu, ustalony przez uczestników układu za radą Ministerstwa Opieki na niespełna 2 lata, pojęty jest jako okres próby.

Nie należy wątpić, że idea porozumienia i harmonijnej współpracy wydawców i dziennikarzy, która jest podstawą układu, próbę tę wytrzyma zwycięsko.

UKŁAD ZBIOROWY PRACY

Pomiędzy Polskim Związkiem Wydawców Dzienników i Czasopism z siedzibą w Warszawie, ul. Zgoda 8 m. 4, działającym w osobach pp. Mieczysława Dobiji, Stanisława Kauzika, Antoniego Lewandowskiego Feliksa Mrozowskiego, Mieczysława Niklewicza i Leona Puławskiego z jednej strony,¹⁾

α

Związkiem Dziennikarzy Rzeczypospolitej Polskiej z siedzibą w Warszawie, ul. Wiejska 6/8, działającym w osobach pp. Witolda Gielżyńskiego, Stefana Grosterna, Medarda Kozłowskiego, Mieczysława Szczyńskiego i Hieronima Wierzyńskiego, z drugiej strony, zawarty został układ zbiorowy pracy treści następującej:

ROZDZIAŁ I.

Postanowienia ogólne.

Art. 1.

Celem uporządkowania warunków pracy w dziennikarstwie uczestnicy układu:

a) ustalają podstawowe pojęcia „dziennikarza”, „aplikanta dziennikarskiego” i „zewnętrznego współpracownika dziennika” i zgadzają się stosować nazwy te tylko do kategorii osób, odpowiadających warunkom, ustalonym w układzie niniejszym, a w razie zawierania lokalnych układów zbiorowych pracy, normujących warunki wynagrodzeń dziennikarzy, uzależniać warunki te od kwalifikacji ustalonych w układzie niniejszym,

b) prowadzić będą stałą ewidencję osób, korzystających z nazw wymienionych pod lit. a) w postaci rejestru dziennikarskiego,

c) postanawiają oddziaływać na wydawnictwa, których układ dotyczy, w celu przestrzegania zasad układu niniejszego,

d) postanawiają czuwać nad przestrzeganiem etyki zawodowej przez dziennikarzy,

e) uznają, że do podstawowych zasad etyki dziennikarskiej należą oprócz ogólnych wymagań rzetelności i koleżeńkości

1) Poza wymienionymi osobami, które układ podpisały, w delegacji, prowadzącej z ramienia Związku Wydawców pertraktacje w sprawie układu, udział brali pp. Bolesław Biega, Hilary Gottowt, Edmund Gromski, Stefan Krzywoszewski, Alfred Ksycki i Roman Leitgeber.

zawodowej, stała troska o dobro Państwa i interes publiczny, obowiązek dochowania tajemnicy zawodowej, branie odpowiedzialności za swoje prace, nie przekraczanie granic wolności prasy określonych przez prawo i nie podejmowanie się czynów, nie licujących z godnością zawodu.

Art. 2.

§ 1. Układ niniejszy wiąże na obszarze całej Rzeczypospolitej wszystkie wydawnictwa, czyli osoby fizyczne i prawne, wydające zarówno w języku polskim jak i w innych językach dzienniki oraz czasopisma o typie dziennika, ukazujące się częściej niż raz w tygodniu, a nazywane w układzie niniejszym dziennikami.

§ 2. Na obszarze Województwa Śląskiego układ niniejszy ma zastosowanie, o ile nie jest sprzeczny z przepisami prawa, w województwie tym obowiązującymi.

Art. 3.

§ 1. Dziennikarzem w rozumieniu układu niniejszego jest ten, kto:

1) stale i zawodowo trudni się publicystyką, zbieraniem, opracowywaniem lub ocenianiem materiału, przeznaczonego do umieszczania w wydawanym w Polsce dzienniku lub w codziennym biuletynie informacyjnym agencji prasowej, jeżeli praca ta jest wyłączną lub główną podstawą jego zarobku,

2) posiada obywatelstwo polskie i korzysta w pełni z praw cywilnych i obywatelskich,

- 3) jest nieskazitelnego charakteru,
- 4) odbył aplikację dziennikarską.

§ 2. (1) Nazwa dziennikarza i prawo do figurowania w rejestrze przysługuje również wydawcy dziennika lub właścicielowi agencji prasowej, jeśli wykonywa lub wykonywał czynności, wymienione w art. 3 § 1 p. 1 przynajmniej przez lat 3 i odpowiada warunkom art. 3 § 1 p. 2, 3.

(2) Nie przestaje być dziennikarzem osoba zatrudniona zawodowo i stale w dzienniku zagranicznym lub w dzienniku radiowym, w służbie prasowej urzędów i instytucji państwowych, samorządowych i społecznych lub w czasopiśmie ukazującym się raz w tygodniu lub rzadziej, o ile uprzednio nabyła prawo do używania nazwy dziennikarza.

(3) Nie przestaje być dziennikarzem ten, kto utracił chwilowo zajęcie, nie będąc pozbawiony we właściwym trybie kwalifikacji dziennikarza; wszakże po upływie 3 lat niewykonywania czynności zawodowych dziennikarz może być skreślony z rejestru dziennikarzy. Przy ponownym wpisie odbywane ponowne aplikacje dziennikarskiej nie jest wymagane.

§ 3. W sprawie sposobu dokonania pierwszego zakwalifikowania dziennikarza stanowi art. 51 niniejszego układu.

Art. 4.

§ 1. Aplikantem dziennikarskim w rozumieniu układu niniejszego jest ten, kto pod kierownictwem redaktora naczelnego lub delegowanego przezeń dziennikarza dziennika czy agencji (upoważnionej przez Komisję Kwalifikacyjną (art. 8) zaznajamia się praktycznie z pracą dziennikarską we wszystkich zasadniczych działach, odpowiada warunkom, wymienionym w art. 3 § 1 p. 2 i 3 oraz posiada wykształcenie co najmniej średnie.

§ 2. Kto nie posiada wykształcenia średniego, może być aplikantem dziennikarskim tylko w drodze wyjątku.

§ 3. Szczegółowe przepisy dotyczące sposobu odbywania aplikacji dziennikarskiej ustala Komisja Kwalifikacyjna.

§ 4. Aplikacja dziennikarska trwa lat 3. Termin ten może być skrócony uchwałą Komisji Kwalifikacyjnej wobec aplikantów dziennikarskich posiadających odpowiednie kwalifikacje.

§ 5. Po ukończeniu aplikacji dziennikarskiej, aplikant otrzymuje świadectwo pracy. Nadto wydawnictwo obowiązane jest przesłać Komisji Kwalifikacyjnej zaświadczenie z podpisami dyrektora i naczelnego redaktora dziennika (agencji), w którym aplikant odbywał aplikację, zawierające sprawozdanie z przebiegu aplikacji oraz opinię o kwalifikacjach zawodowych aplikanta.

§ 6. Aplikant dziennikarski, który w ciągu roku od ukończenia aplikacji, bez ważnych powodów, nie zgłosił się do Komisji Kwalifikacyjnej celem stwierdzenia jego kwalifikacji na dziennikarza, podlega skreśleniu z rejestru aplikantów.

Art. 5.

§ 1. Układ niniejszy nie dotyczy zewnętrznych współpracowników dzienników, czyli osób nie związanych z dziennikiem lub agencją umową o pracę, a dostarczających do dziennika lub agencji prasowej stale lub dorywczo materiałów publicystycznych, literackich, informacyjnych oraz materiałów, dotyczących spraw i zagadnień specjalnych.

§ 2. Nie są również dziennikarzami w rozumieniu niniejszego układu zatrudnieni w redakcjach dzienników oraz w agencjach prasowych: fotoreporterzy, telefoniści, stenografowie, stenotypiści, korektorzy oraz inne osoby, zajmujące się pracą pomocniczą, jak np. osoby dostarczające informacji i inne. Nie są również dziennikarzami akwizytorzy ogłoszeniowi.

Art. 6.

§ 1. Celem prowadzenia stale aktualnego spisu osób, posiadających kwalifikacje dziennikarzy i aplikantów dziennikarskich, uczestnicy układu postanawiają wspólnie sporządzić i następnie stale prowadzić:

- a) rejestr dziennikarzy oraz
- b) rejestr aplikantów dziennikarskich.

§ 2. Prowadzenie rejestrów uczestnicy powierzają Komisji Kwalifikacyjnej, która wyznacza sekretariat rejestru, działający pod kierunkiem Komisji Kwalifikacyjnej.

§ 3. Przepisy o prowadzeniu rejestru uchwała Komisja Kwalifikacyjna.

Art. 7.

§ 1. Ustala się następujące zasady zatrudnienia w dziennikarstwie:

1) stałą pracę redakcyjną w wydawnictwach, objętych układem niniejszym (art. 2) pełnią dziennikarze zarejestrowani;

2) nadto wydawnictwa zatrudniać mogą zarejestrowanych aplikantów dziennikarskich w liczbie nie większej, niż jeden na każdą rozpoczętą piątkę dziennikarzy zatrudnionych w danej redakcji, przy czym w drodze wyjątku, uzasadnionego szczególnymi warunkami pracy wydawnictwa, dla poszczególnych redakcyj stosunek procentowy aplikantów do dziennikarzy może być uchwałą Komisji Kwalifikacyjnej podniesiony;

3) nie narusza zasad układu zatrudnianie osób nieumieszczonych w rejestrze dziennikarzy lub w rejestrze aplikantów dziennikarskich, tytułem próby, przez czas nie dłuższy niż jeden miesiąc w miastach: Krakowie, Lwowie, Łodzi, Poznaniu, Warszawie i Wilnie, zaś dwa miesiące w innych miastach, przy czym w razie złożenia wniosku o wpisanie do rejestru osoby zatrudnionej na podstawie przepisu niniejszego, wymieniony wyżej okres jedno lub dwumiesięczny przedłuża się do chwili wydania ostatecznego orzeczenia w sprawie wpisu;

4) stanowi naruszenie zasad układu niniejszego zatrudnienie stałą pracą redakcyjną przez wydawnictwa, objęte układem niniejszym (art. 2), osób bądź nie figurujących w rejestrach, bądź wbrew ograniczeniom, zawartym w punktach 2) i 3); w przypadku zatrudnienia takiej osoby, wydawnictwo przez okres pracy tej osoby obowiązane jest wypłacać wszystkim prawidłowo zatrudnionym i zarejestrowanym dziennikarzom i aplikantom dziennikarskim wynagrodzenie o 5% wyższe od wynagrodzenia, wypłacanego przed zatrudnieniem tej osoby.

§ 2. O przyjęciu do pracy aplikanta zarejestrowanego lub kandydata na aplikanta dziennikarskiego wydawnictwo obowiązane jest zawiadomić Komisję Kwalifikacyjną. Do zawiadomienia dołączony być powinien wykaz liczby dziennikarzy i liczby aplikantów, zatrudnionych w danej redakcji.

KOMISJA KWALIFIKACYJNA.

Art. 8.

§ 1. Celem stwierdzenia kwalifikacji na dziennikarza i aplikanta dziennikarskiego, prowadzenia rejestrów dziennikarzy i aplikantów dziennikarskich oraz wykonywania nadzoru nad odbywaniem aplikacji dziennikarskiej, uczestnicy układu powołują do życia Komisję Kwalifikacyjną.

§ 2. Komisja Kwalifikacyjna składa się z 6 członków i tyluż zastępców wyznaczonych na okres dwuletni w równej liczbie przez uczestników układu ze strony pracodawców i uczestników układu ze strony pracowniczej.

§ 3. Komisja może orzekać tylko przy równej liczbie przedstawicieli obu stron. Na posiedzeniach Komisji przewodniczą kolejno przedstawiciele wydawców i przedstawiciele dziennikarzy.

§ 4. Orzeczenia Komisji zapadają większością głosów w obecności conajmniej 4 członków. Sprawy, w których nie osiągnięto większości głosów, przewodniczący Komisji Kwalifikacyjnej przekazuje niezwłocznie do rozstrzygnięcia Komisji Odwoławczej.

§ 5. Regulamin postępowania Komisji Kwalifikacyjnej ustala uchwałą sama Komisja.

Art. 9.

§ 1. Osoba, ubiegająca się o stwierdzenie jej kwalifikacji na dziennikarza lub aplikanta dziennikarskiego, zgłasza na piśmie wniosek bądź bezpośrednio, bądź za pośrednictwem pracodawcy, u którego ma być lub jest zatrudniona, do Komisji Kwalifikacyjnej. Wniosek powinien zawierać szczególne dane osobiste. Wzór wniosku ustala Komisja Kwalifikacyjna.

§ 2. Komisja orzeka po zbadaniu całokształtu kwalifikacji kandydata. Przebieg narad Komisji w sprawie poszczególnych wniosków jest poufny. Decyzja odmowna winna być umotywowana na piśmie, jednak uzasadnienie decyzji pozostaje w aktach jako tajne i nie podlega ujawnieniu nawet wobec zainteresowanego. Sentencję końcową decyzji Komisja podaje na piśmie do wiadomości osobie zainteresowanej oraz odnośnemu wydawnictwu w terminie tygodniowym od daty powzięcia decyzji.

§ 3. Nienależenie do organizacji dziennikarskiej nie ma wpływu na orzeczenie o kwalifikacjach na dziennikarza lub aplikanta dziennikarskiego.

Art. 10.

§ 1. Komisja Kwalifikacyjna jest uprawniona do orzekania o utracie kwalifikacji na dziennikarza lub aplikanta dziennikarskiego.

§ 2. Decyzje Komisji Kwalifikacyjnej w sprawach wymienionych w § 1 zapadają:

- 1) z własnej inicjatywy Komisji,
- 2) na wniosek jednego z uczestników układu,
- 3) na wniosek osoby, której uchwała ma dotyczyć.

§ 3. Orzeczenie o utracie kwalifikacji nastąpić winno:

- 1) w przypadku, gdy zainteresowany przestał odpowiadać warunkom art. 3 § 1 pkt. 1), 2) lub 3), z zastrzeżeniem co do wypadku przewidzianego w art. 3 § 2 p. 3.
- 2) w przypadku, gdy zainteresowany przestał odpowiadać warunkom art. 3 § 2 p. 1 i 2,
- 3) w przypadku, wskazanym w art. 4 § 6,
- 4) w przypadku popełnienia przestępstwa przeciw interesom lub bezpieczeństwu Państwa,
- 5) w przypadku wykroczenia przeciw zasadom etyki zawodowej lub godności stanu dziennikarskiego,
- 6) w przypadku skazania za zbrodnię lub występki popełnione z chęci zysku na karę pozbawienia wolności, względnie na karę utraty prawa wykonywania zawodu.

§ 4. W przypadku wyliczonym w § 3 pkt. 6, jeżeli wykonanie kary skazanemu zawieszono, orzeczenie o utracie kwalifikacji nastąpić może zależnie od uznania Komisji.

§ 5. Decyzja Komisji Kwalifikacyjnej w przypadkach wyliczonych w § 3 pkt. 1 — 5 zapaść może tylko po zapoznaniu się z wyjaśnieniami zainteresowanego, jeżeli ten wyjaśnił udział.

§ 6. Przebieg narady Komisji i akta sprawy są tajne. Decyzja Komisji powinna zawierać zwięzłe wymienienie podstawy, na jakich została powzięta. Decyzja Komisji podlega doręczeniu zainteresowanemu oraz jego pracodawcy.

KOMISJA ODWOŁAWCZA.

Art. 11.

§ 1. Od decyzji Komisji Kwalifikacyjnej przysługuje stronie zainteresowanej oraz wnioskodawcy w terminie 14-dnio-

wym od daty doręczenia decyzji prawo wniesienia odwołania do Komisji Odwoławczej.

§ 2. Komisja Odwoławcza składa się z 6 członków i tyluż zastępców, wyznaczonych na okres dwuletni w równej liczbie przez uczestników układu. W skład Komisji Odwoławczej nie mogą wchodzić członkowie Komisji Kwalifikacyjnej.

§ 3. Postanowienia art. 8 § 3 i § 5, art. 9 § 2 i 3 oraz art. 10 stosują się odpowiednio do Komisji Odwoławczej.

Art. 12.

§ 1. Komisja Odwoławcza rozstrzyga odwołania od decyzji Komisji Kwalifikacyjnej. Nadto Komisja Odwoławcza decyduje we wszystkich sprawach, które w Komisji Kwalifikacyjnej na skutek równości głosów nie zostały rozstrzygnięte.

§ 2. We wszystkich sprawach Komisja Odwoławcza orzeka po wysłuchaniu zainteresowanego lub jego rzecznika oraz delegata Komisji Kwalifikacyjnej.

§ 3. Postanowienia Komisji Odwoławczej zapadają większością głosów. W przypadku równości głosów przewodniczący zarządza przerwę, po której następuje powtórne głosowanie. W razie równości głosów w powtórnym głosowaniu wniosek upada.

§ 4. Orzeczenia Komisji Odwoławczej są ostateczne.

PRZEPISY WSPÓLNE DLA KOMISJI Kwalifikacyjnej I ODWOŁAWCZEJ.

Art. 13.

§ 1. W pracach Komisji Kwalifikacyjnej i Odwoławczej biorą stale udział członkowie lub ich zastępcy wyznaczeni przez uczestników układu. Gdy wszakże przedmiotem prac Komisji są sprawy dotyczące dziennikarzy poszczególnych dzielnic, w pracach Komisji z głosem doradczym uczestniczą przedstawiciele interesów lokalnych.

§ 2. Głównymi uczestnikami układu są osoby prawne wymienione we wstępie do układu niniejszego. Uczestnicy ci korzystają z uprawnień, wymienionych w § 1 zdanie 1. W razie przystąpienia do układu innych uczestników, uzyskują oni prawo do wyznaczenia dodatkowych zastępców członków Komisji Kwalifikacyjnej i Odwoławczej. O przypadkach udziału tych zastępców w pracach Komisji zadczyduje właściwy regulamin.

Art. 14.

Osoby związane treścią układu niniejszego, obowiązane są podporządkować się prawomocnie powziętym uchwałom Komisji Kwalifikacyjnej i Odwoławczej. Roszczenie o odszkodowanie z powodu uchwał powołanych Komisji jest niedopuszczalne.

Art. 15.

Komisja Kwalifikacyjna powinna dążyć do ustalania tez z zakresu etyki zawodu dziennikarskiego. Tezy te po uchwaleniu Komisja Kwalifikacyjna przekazuje do zatwierdzenia Komisji Odwoławczej. Tezy w brzmieniu zatwierdzonym przez Komisję Odwoławczą zostają wpisane do księgi zasad etyki zawodu dziennikarskiego.

Komisja Kwalifikacyjna obowiązana jest nadto ustalać tezy w związku z zapytaniami sądów powszechnych oraz na wniosek jednego z uczestników układu.

W przypadku rozbieżności zdań w łonie Komisji Odwoławczej co do treści tezy Komisja może zwrócić się do Pana Ministra Opieki Społecznej o wyznaczenie arbitra, który w tym przypadku łącznie z członkami Komisji Odwoławczej rozstrzyga sporne zagadnienie większością głosów.

REJESTR DZIENNIKARZY I REJESTR APLIKANTÓW DZIENNIKARSKICH.

Art. 16.

§ 1. Osoba, u której stwierdzono posiadanie kwalifikacyj na dziennikarza lub aplikanta dziennikarskiego, zostaje wpisana przez Komisję Kwalifikacyjną do właściwego rejestru.

§ 2. W wyniku prawomocnego orzeczenia o utracie kwalifikacyj Komisja Kwalifikacyjna skreśla zainteresowanego z właściwego rejestru.

Art. 17.

§ 1. Stan rejestrów dziennikarzy i aplikantów dziennikarskich w dniu ich założenia oraz zmiany w nich podlegają ogłoszeniu drukiem w organach głównych uczestników układu. Obwieszczenia o treści rejestrów podpisuje Komisja Kwalifikacyjna.

§ 2. Stan rejestrów w dniu ich założenia zostaje ogłoszony w ciągu dwóch miesięcy od dnia wejścia w życie układu niniejszego.

§ 3. Zmiany w rejestrach ogłasza się w pierwszym miesiącu każdego kwartału.

§ 4. Raz na rok w styczniu ogłasza się pełny rejestr aplikantów dziennikarskich.

§ 5. O skreśleniu z rejestru ogłasza się po uprawomocnieniu się orzeczenia.

Art. 18.

§ 1. Dziennikarz lub aplikant dziennikarski, wpisany do odpowiedniego rejestru, otrzymuje legitymację dziennikarską lub legitymację aplikanta dziennikarskiego, wydaną przez wydawnictwo i zawierającą numer pozycji rejestru. Wzór legitymacji ustali Komisja Kwalifikacyjna.

§ 2. (1) Wydanie legitymacji dziennikarskiej lub legitymacji aplikanta dziennikarskiego, osobie, niewpisanej do rejestru, jest niedopuszczalne.

(2) W legitymacjach dla osób, wymienionych w art. 5, ujawnić należy charakter pracy posiadacza legitymacji, przy czym legitymacje te winny się odróżniać wyglądem od legitymacji dziennikarza i aplikanta dziennikarskiego.

ROZDZIAŁ II.

UMOWA O PRACĘ DZIENNIKARZA.

Art. 19.

Postanowienia rozdziału niniejszego określają warunki pracy w wydawnictwach objętych układem (art. 2), przy czym postanowienia te dotyczą wyłącznie dziennikarzy w rozumieniu art. 3 § 1 rozdziału I.

Art. 20.

§ 1. Warunki pracy dziennikarza normuje rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 323), o ile przepisy niniejszego układu nie zawierają postanowień dla dziennikarza korzystniejszych.

§ 2. Postanowienia niniejszego układu zbiorowego, korzystniejsze dla dziennikarzy od postanowień indywidualnych umów o pracę, zastępują odpowiednie przepisy tych umów: postanowienia umów indywidualnych, korzystniejsze dla dziennikarzy niż postanowienia układu zbiorowego, pozostają w mocy, w myśl art. 7 ust. (2) ustawy z dnia 14.IV.1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 242).

ZAWARCIE UMOWY.

Art. 21.

§ 1. Zawarcie umowy o pracę z dziennikarzem następuje przed objęciem pracy, na piśmie, wszakże na życzenie stron obu umowa może być ustna.

§ 2. Wzór ramowy umowy o pracę dziennikarza sporządzą uczestnicy układu. Jeżeli szczegółowe warunki umowy o pracę dziennikarza nie zostały ustalone, wówczas mają zastosowanie ramowe przepisy umowy wzorowej.

Art. 22.

Propozycja zmiany umowy indywidualnej w kierunku pogorszenia warunków dla pracownika może nastąpić co najmniej na 3 miesiące przed datą ewentualnego wejścia w życie nowych warunków. Pracownik powinien dać odpowiedź na uczynione mu propozycje na miesiąc przed wymienioną datą, w przeciwnym razie uważa się, iż wyraził zgodę na propozycję zmiany.

ROZWIĄZANIE UMOWY O PRACĘ.

Art. 23.

Dziennikarz może rozwiązać umowę o pracę, zawartą na czas nieokreślony, przez wypowiedzenie przynajmniej na jeden miesiąc kalendarzowy naprzód.

Art. 24.

§ 1. Wypowiedzenie przez pracodawcę umowy o pracę, nawet zawartej ustnie, powinno być dokonane na piśmie.

§ 2. Umowa o pracę z redaktorem naczelnym, jego zastępcą, dziennikarzem, który przepracował ponad 10 lat w tym samym wydawnictwie oraz dziennikarzem, który przekroczył 50-ty rok życia może być rozwiązana przez pracodawcę co najmniej za 6-cio miesięcznym wypowiedzeniem.

Art. 25.

§ 1. Do ważnych przyczyn, uzasadniających niezwłoczne rozwiązanie umowy o pracę przez dziennikarza a przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta R. P. z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych, zalicza się również

a) nakłanianie dziennikarza do czynów sprzecznych z etyką przez pracodawcę,

b) zasadniczą zmianę dotychczasowego politycznego kierunku pisma w drodze oświadczenia publicznego lub w inny widoczny sposób, jeżeli dalsza współpraca w redakcji pisma byłaby sprzeczna z przekonaniem politycznym dziennikarza lub z etyką,

c) zaprzestanie wydawania dziennika z wyjątkiem przypadków, kiedy nastąpiło prawem przepisane wymówienie oraz przypadków likwidacji dziennika, niespowodowanej winą wydawcy.

§ 2. W razie rozwiązania przez dziennikarza umowy o pracę na zasadzie § 1 artykułu niniejszego, dziennikarzowi przysługuje prawo do wynagrodzenia za pełny miesiąc, w którym rozwiązanie umowy nastąpiło oraz za następne 3 lub 6 miesięcy (art. 24 § 2). Jeżeli umowa była zawarta na czas określony, dziennikarzowi należy się wynagrodzenie za cały czas aż do chwili wygaśnięcia umowy.

Art. 26.

§ 1. Do ważnych przyczyn, uzasadniających niezwłoczne rozwiązanie umowy o pracę przez pracodawcę, przewidzianych w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych, zalicza się również

a) dopuszczanie się przez dziennikarza czynów sprzecznych z etyką,

b) dopuszczanie się przez dziennikarza czynów świadczących w sposób istotny o nielojalnym stosunku dziennikarza do wydawnictwa, w którym jest zatrudniony, a także sabotażowanie zarządzeń wydawnictwa,

c) założenie przez dziennikarza własnego czasopisma (agencji prasowej) lub podjęcie się przezeń współpracy w innym czasopiśmie (agencji prasowej) bez zgody pracodawcy,

d) podjęcie się przez dziennikarza zajęcia sprzecznego z charakterem zawodu dziennikarskiego,

e) publiczne wystąpienie dziennikarza przeciwko kierownikowi dziennika, w którym jest zatrudniony lub działalność dziennikarza w dziedzinie politycznej sprzeczna z tym kierunkiem.

§ 2. W przypadkach wymienionych w § 1 niniejszego artykułu rozwiązanie umowy następuje z winy pracownika w rozumieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych.

§ 3. Przepisy tego artykułu dotyczą również aplikantów dziennikarskich.

Art. 27.

W przypadkach sporów na tle zastosowania przepisów art. 25 i 26 strony związane są treścią ewentualnych ustaleń Komisji Rozjemczej, wydanych w trybie art. 48 § 2 oraz treścią zasad etyki zawodu dziennikarskiego, ustalanych w trybie przewidzianym w układzie niniejszym.

Art. 28.

W wypadkach przewidzianych w art. 25 i 26 ma zastosowanie art. 36 ust. 2 Rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 16 marca 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr 35/28, poz. 323).

Art. 29.

W razie rozwiązania umowy wskutek śmierci dziennikarza, pracodawca, bez względu na ubezpieczenie emerytalne pracownika, powinien, jeżeli dziennikarz pracował co najmniej 1 rok w piśmie lub wydawnictwie, wypłacić jego rodzinie, mającej ustawowe prawo do utrzymania i przez niego utrzymywanej, odprawę w wysokości ostatnio pobieranego 3-miesięcznego wynagrodzenia.

Jeżeli stosunek pracy trwał co najmniej 20 lat, odprawę stanowić będzie ostatnio pobierane 6-miesięczne wynagrodzenie.

Odprawa według norm powyższych należy się tylko wówczas, jeżeli zmarły dziennikarz pozostawił żonę i zstępnych lub zstępnych. We wszystkich innych wypadkach odprawa określona zostanie na podstawie art. 42 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16.3.1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych.

Odprawa płatna jest w 3 względnie 6-ciu równych ratach miesięcznych, przy czym pierwsza rata płatna jest niezwłocznie po śmierci dziennikarza.

Art. 30.

Pracodawca nie może umownie ograniczać dziennikarza w jego zarobkowaniu na pewien czas po rozwiązaniu stosunku pracy (niedopuszczalność klauzuli konkurencyjnej).

WYNAGRODZENIE.

Art. 31.

§ 1. Wynagrodzenie może być umówione tylko w pieniądzu.

§ 2. Pracodawca powinien wynagrodzenie wypłacać w gotówce; zabroniona jest wypłata wynagrodzenia weksłami, skryptami dłużnymi, kuponami, znakami umówionymi, towarami lub innymi przedmiotami.

Art. 32.

Wynagrodzenie za pracę określa umowa stron, jednak wynagrodzenie nie może być niższe od norm, zawartych w ukła-

dach regionalnych między lokalnymi Syndykatami Dziennikarzy a przedstawicielstwem Związku Wydawców.

Art. 33.

§ 1. Jeżeli w związku z działalnością dziennikarską dziennikarz utraci czasowo możliwość wykonywania czynności zawodowych wskutek pozbawienia wolności, co nie pociągnęło dla niego utraty kwalifikacyj dziennikarza, zachowuje prawo do pełnego wynagrodzenia od wydawnictwa, w którym ukazała się inkryminowana praca.

§ 2. Wypowiedzenie umowy o pracę, doręczone w okresie takiej przerwy w pracy, rozpoczyna bieg dopiero od chwili odzyskania przez dziennikarza możliwości pracy.

CZAS PRACY.

Art. 34.

§ 1. Czas pracy dziennikarza normowany jest przez ustawę z dnia 18 grudnia 1919 r. o czasie pracy w przemyśle i handlu (w brzmieniu ogłoszonym w Dzienniku U. R. P. Nr 94 z 1933 r., poz. 94) o ile przepisy układu niniejszego nie zawierają dla dziennikarza postanowień korzystniejszych.

§ 2. Czas pracy dziennikarza wynosi przeciętnie 7 godzin na dobę, przy pracy nocnej 6 godzin. W razach nagłych czas ten może być danego dnia przedłużony według potrzeby z tym jednak zastrzeżeniem, że przepracowany tygodniowo czas nie może przekraczać przy pracy dziennej 42 godzin, przy nocnej — 36 godzin.

§ 3. Postanowienia § 2 nie dotyczą dziennikarzy, którzy, ze względu na charakter swych zajęć zawodowych, nie są związani miejscem, ani określonymi terminami. Dziennikarzy tych dotyczą ogólne normy prawa o czasie pracy.

Art. 35.

Wykonanie przez dziennikarza pracy dodatkowej poza normalną powinno być wynagradzane na zasadzie specjalnego porozumienia, na warunkach nie gorszych, niż przewidują to właściwe przepisy o czasie pracy.

Art. 36.

§ 1. Praca dziennikarza i aplikanta dziennikarskiego w Wigilię Bożego Narodzenia od godziny 12, pierwsze święto Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy oraz w święto Zesłania Ducha Św. — jest zabroniona.

§ 2. Jeżeli dziennikarz lub aplikant dziennikarski, w razie potrzeby wydawnictwa, pracuje w niedzielę, otrzymuje wzamian wolną dobę w tygodniu. Przepis ten dotyczy przypadków normalnego pełnienia obowiązków.

§ 3. Umowa między wydawcą a dziennikarzem, na mocy której dziennikarz zobowiązałby się do pracy w ciągu 7 dni w tygodniu, jest zabroniona pod rygorem zapłacenia przez obie strony na rzecz funduszu dla wdów i sierot po dziennikarzach, zarządzanego przez Związek Dziennikarzy R. P., kary umownej w wysokości równej wynagrodzeniu, przewidzianemu w umowie za zrzeczenie się przez dziennikarza odpoczynku tygodniowego.

Art. 37.

§ 1. Dziennikarz i aplikant dziennikarski powinien mieć zapewniony 12-godzinny nieprzerwany odpoczynek po pracy nocnej.

§ 2. Za pracę nocną uważa się pracę między godziną 22 a godziną 6.

§ 3. Za pracę nocną dziennikarza uważana będzie również praca dziennikarza, rozpoczynająca się między godziną 20 a 22. Praca dzienna kończąca się przed godz. 23-cią nie może być uważana za pracę nocną.

§ 4. Dziennikarz pracujący stale w porze nocnej otrzymuje dodatek 20%.

URLOPY.

Art. 38.

§ 1. Dziennikarz i aplikant dziennikarski mają prawo do korzystania co roku z ustawowego urlopu wypoczynkowego.

§ 2. Dziennikarzom, mającym ponad 20 lat pracy w swoim zawodzie, oraz dziennikarzom, przydzielonym do stałej nocnej pracy w redakcji, przysługuje urlop 6 tygodniowy, dziennikarzom zaś mającym ponad 15 lat pracy w swoim zawodzie — urlop 5-cio tygodniowy.

Art. 39.

Do urlopu nie wlicza się czasu choroby, okresu ćwiczeń wojskowych, pełnienia obowiązków publiczno-prawnych, nałożonych przez prawo, oraz okresu pozbawienia wolności w związku z pracą w danym wydawnictwie.

Art. 40.

W razie przerwania urlopu na życzenie wydawnictwa, dziennikarz otrzymuje zwrot kosztów przejazdu, w razie potrzeby w obie strony, oraz pokrycie faktycznych wydatków, spowodowanych przerwaniem urlopu.

Art. 41.

Dziennikarz ma prawo otrzymać celem załatwienia ważnych i niecierpiących zwłoki spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych, płatny urlop okolicznościowy. Okres urlopów okolicznościowych, przekraczający w sumie siedem dni w ciągu roku, może być zaliczony na poczet urlopu wypoczynkowego.

Dziennikarzowi, któremu przysługuje prawo do 6-cio tygodniowego urlopu wypoczynkowego, pracodawca może zaliczyć okres urlopów okolicznościowych w całości na poczet urlopu wypoczynkowego.

Art. 42.

Dziennikarzom, wchodzącym w skład Komisji, utworzonych układem niniejszym, pracodawcy udzielać będą zwolnienia z pracy dla wzięcia udziału w pracach Komisji. Czas zwolnienia z pracy w tych wypadkach nie będzie traktowany przez wydawnictwa jako urlop okolicznościowy.

Art. 43.

W razie rozwiązania umowy o pracę i zawarcia następnie nowej umowy o pracę w tym samym piśmie lub wydawnictwie przed upływem 3 miesięcy, dziennikarz zachowuje prawa do urlopu, z jakich mógłby korzystać, gdyby ta przerwa w stosunku pracy nie nastąpiła.

Art. 44.

Dziennikarz traci prawo do urlopu, jeżeli sam rozwiązał umowę o pracę lub jeżeli rozwiązanie tej umowy nastąpiło z powodów, które pracodawcy dają prawo do rozwiązania umowy przed upływem umówionego czasu lub bez zachowania terminu wypowiedzenia.

Art. 45.

Jeżeli zarobki dziennikarza obejmują prócz wynagrodzenia stałego (art. 46), wynagrodzenie dodatkowe o wysokości stałej lub zmiennej, wynikającej z umowy o pracę, pracodawca wypłaci dziennikarzowi za okres urlopu, prócz wynagrodzenia stałego, kwotę przeciętną wynagrodzenia dodatkowego z okresu ostatnich 6 miesięcy. Do wynagrodzenia dodatkowego w rozumieniu przepisu niniejszego nie zalicza się zwrotu kosztów służbowych poniesionych przy pełnieniu obowiązków dziennikarskich, gratyfikacji, ani diet wyjazdowych.

Art. 46.

Za wynagrodzenie stałe w rozumieniu umowy niniejszej uważa się, w przypadku umówienia wynagrodzenia za czas—

wynagrodzenie miesięczne, w przypadku zaś umówienia innego sposobu obliczania wynagrodzenia — przeciętne wynagrodzenie miesięczne z okresu ostatnich 6 miesięcy, a gdyby stosunek pracy trwał krócej niż 6 miesięcy — zarobek miesięczny, określony stosunkowo do czasu trwania stosunku pracy.

KOMISJA ROZJEMCZA.

Art. 47.

§ 1. Dla rozstrzygania sporów między uczestnikami układu wyniknąć mogących ze stosowania niniejszego układu zbiorowego uczestnicy układu powołują do życia Komisję Rozjemczą.

Art. 48.

§ 1. W przypadku sporu na tle stosunku pracy, unormowanego układem niniejszym, osoby, związane treścią tego układu, przed udaniem się na drogę sądową powinny dążyć do polubownego zakończenia sporu, wykorzystując drogę interwencji organizacyjnej.

§ 2. W przypadku, wskazanym w § 1, każdy zainteresowany może skierować spór do Komisji Rozjemczej, która w sprawach tych działa jako stały organ pojednania polubownego i w tym celu jest uprawniona do zapoznania się ze szczegółami sporu, przeprowadzenia postępowania dowodowego, nakłaniania stron do polubownego zakończenia sporu oraz wydania stronom zalecenia pojednawczego. W sporach, wynikłych na tle zastosowania art. 25 i 26, wykorzystanie postępowania przed Komisją Rozjemczą jako organem pojednania polubownego — jest obowiązkowe.

§ 3. Jeżeli postępowanie polubowne okaże się nieskuteczne, a spór zostaje skierowany na drogę sądową, strony w sporze są uprawnione i obowiązane do ujawnienia przed sądem treści ewentualnych zaleceń pojednawczych Komisji Rozjemczej, o ile zostały one wydane.

Art. 49.

§ 1. Komisja składa się z 6 członków oraz 6 zastępców, wyznaczonych w równej liczbie przez głównych uczestników układu na przeciąg lat 2.

§ 2. W razie wycofania członka Komisji Rozjemczej na skutek skreślenia z listy członków reprezentowanego przez Związek, choroby lub innych przyczyn, uniemożliwiających członkowi pełnienie jego obowiązków, przewodniczący strony, do której należał wycofany członek, zawiadomi o tym niezwłocznie przewodniczącego strony przeciwnej; najpóźniej w terminie miesięcznym, licząc od dnia zawiadomienia, właściwy Związek wyznaczy innego członka.

§ 3. Komisja obraduje pod kolejnym przewodnictwem przewodniczącego obu grup lub ich zastępców.

§ 4. Wybór grupy, która wyznaczy pierwszego przewodniczącego, dokonany zostanie w drodze losowania. Zastępca przewodniczącego posiedzenia jest przewodniczącym delegacji drugiej grupy lub jego zastępcą.

§ 5. Posiedzenia Komisji zwołuje przewodniczący ostatniego posiedzenia Komisji Rozjemczej, bądź z własnej inicjatywy, bądź na wniosek dwóch członków Komisji. Jeżeli przewodniczący nie zwoła posiedzenia Komisji w ciągu tygodnia od dnia złożenia wniosku przez 2 członków Komisji, posiedzenie zwoła na żądanie wnioskodawców zastępca przewodniczącego ostatniego posiedzenia.

Art. 50.

§ 1. Komisja Rozjemcza obraduje w składzie 6 członków, po 3 przedstawicieli wydawców i dziennikarzy.

W razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu jednego z członków, przewodniczący grupy powołuje zastępcę według ustalonej z góry kolejności.

§ 2. Orzeczenia Komisji zapadają większością głosów.

§ 3. W razie równości głosów, przewodniczący odracza sprawę do następnego posiedzenia, na którym następuje powtórne głosowanie. W razie równości głosów w powtórnym głosowaniu, przewodniczący posiedzenia przesyła organizacjom, reprezentowanym w Komisji, protokół posiedzenia ze szczegółowym uzasadnieniem stanowiska obu delegacji celem poddania sprawy arbitrażowi.

§ 4. Szczegółowy regulamin swego postępowania ustali Komisja Rozjemcza.

POSTANOWIENIA PRZEJŚCIOWE.

Art. 51.

§ 1. Dziennikarze, którzy w chwili wejścia w życie układu niniejszego mieć będą ukończone 3 lata pracy dziennikarskiej, nie podlegają przepisom art. 3 par. 1 p. 4 o aplikacji i mogą być wpisani do rejestru dziennikarzy, jeśli odpowiadają warunkom art. 3 par. 1 p. 1, 2 i 3.

§ 2. Osoby, które w chwili wejścia w życie niniejszego układu zbiorowego mieć będą za sobą mniej niż 3 lata pracy dziennikarskiej, mogą być wpisane do rejestru aplikantów dziennikarskich, przy czym osobom tym, w razie wpisania do rejestru aplikantów dziennikarskich, czas pracy w redakcjach dzienników będzie zaliczony na poczet okresu aplikacji, przewidzianego w art. 4 § 4.

§ 3. Posiadanie kwalifikacji, przewidzianych w artykule niniejszym stwierdzi swym orzeczeniem Komisja Kwalifikacyjna.

Art. 52.

Stan liczebny aplikantów dziennikarskich, zatrudnionych w redakcjach, powinien być dostosowany do postanowień niniejszego układu w przeciągu 6 miesięcy od dnia wejścia w życie układu.

Art. 53.

§ 1. Obowiązujące umowy o pracę powinny być dostosowane do przepisów niniejszego układu w przeciągu 3 miesięcy od dnia wejścia w życie układu.

§ 2. Przy dostosowywaniu umów indywidualnych do przepisów niniejszego układu przyjmuje się, że obecne wynagrodzenia dziennikarzy obejmują wszelkie dodatki do płac, przewidziane niniejszym układem zbiorowym.

POSTANOWIENIA KOŃCOWE.

Art. 54.

Postanowienia niniejszego układu zbiorowego wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1938 r.

Art. 55.

§ 1. Niniejszy układ zbiorowy zawarty zostaje na czas do dnia 31 grudnia 1939 roku.

§ 2. Termin zapowiedzenia wygaśnięcia niniejszego układu zbiorowego pracy w myśl art. 14 (2) ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o układach zbiorowych pracy (Dz. U. R. P. Nr 31 poz. 242) wynosi 3 miesiące.

§ 3. Jeżeli żadna ze stron, układ ten zawierających, nie zapowie wygaśnięcia układu w myśl paragrafu poprzedniego, moc obowiązująca niniejszego układu zbiorowego przedłuża się na czas nieograniczony, przy czym każda ze stron zachowuje prawo wypowiedzenia układu w terminie 3 miesięcznym przed końcem każdego roku.

Art. 56.

Zgłoszenie niniejszego układu zbiorowego pracy do rejestru układów zbiorowych powierza się uczestnikom układu.

Art. 57.

Wszelkie koszty, związane z organizacją i działalnością instytucji, przewidzianych w niniejszym układzie zbiorowym, ponoszą uczestnicy w równych częściach.

Sporządzono w Warszawie, w Ministerstwie Opieki Społecznej w dniu 11 lutego 1938 roku.

W imieniu Ministerstwa Opieki Społecznej pod układem podpis położył radca Jerzy Wengierow.

W najbliższym czasie wyjdzie z druku nakładem wydawnictwa „P r a s a”

INFORMATOR PRASOWY na rok 1938

Informator zawierać będzie działy następujące:

Wiadomości ogólne o prasie polskiej
Władze nadzorujące prasę
Informacje szczegółowe o prasie

Informacje o pismach, zrzeszonych w Związku Wydawców z uwzględnieniem cenników ogłoszeń, Agencji prasowe, Prasa polska za granicą.

Organizacje prasowe

Polski Związek Wydawców Dzienników i Czasopism. Organizacje dziennikarskie, Wspólne instytucje wydawców i dziennikarzy. Rejestr dziennikarzy. Tekst układu zbiorowego pracy w zawodzie dziennikarskim.

Międzynarodowe organizacje prasowe
Instytucje współpracujące z prasą
Informacje techniczne • Dział ogłosz.

Redakcja i Administracja Informatora:

Warszawa, Zgoda 8/4,
telefon redakcji 540-50, tel. działu ogł. 540-00

Ukazał się zeszyt pierwszy kwartalnika

»CAHIERS DE LA PRESSE«

wydawanego przez Institut de Science de la Presse de l'Université de Paris

Sommaire:

B. Mirkine - Guetévitch, Avertissement. — Stephen Valot, Y a-t-il une science de la presse? — Stefan Osusky, T.-G. Masaryk, journaliste. — G. Roussy, A propos de la presse médicale. — Georges Bourdon, Les étapes de l'organisation du journalisme français. — P. Grunebaum-Ballin, Le statut social du journalisme français. — Georges Scelle, A propos des „Accords de Presse”. — Bernard Fay, Esquisse d'une étude sur la presse américaine dans la deuxième moitié du XVIIIe siècle. — Marc Jaryc, Problèmes et méthodes de la science de la presse. — Edouard Chapuisat, Coup d'oeil sur la presse suisse. — E. Hamburger, Un projet de réforme du régime de la presse en Belgique. — A. Chesnier du Chesne, L'Agence Havas. — Raymond Weiss, Journalisme et droit d'auteur. — Chroniques. — Science. Enseignement. Documentation. — Notes et Statistiques. — Partie documentaire. — Bibliographie.

Cena zeszytu 25 franków.

Prenumerata roczna zagranicą 100 franków.

Administracja: Librairie du Recueil Sirey,
Paris (V-e), 22, rue Soufflot

Zagadnienia prasy periodycznej

Podjęta przez władze Związku w r. ub. inicjatywa stworzenia organu, zajmującego się wyłącznie i specjalnie sprawami prasy periodycznej, spotkała się ze strony czasopism, zrzeszonych w Związku, z przyjęciem jak najbardziej przychylnym i żywym poparciem.

Już pierwsze zebrania zreorganizowanego Komitetu Prasy Periodycznej wykazały, że wśród kierowników czasopism istnieje zrozumienie pożytku wspólnej, zorganizowanej akcji na rzecz interesów prasy periodycznej. Akces do prac Komitetu zgłosiły niemal wszystkie czasopisma, reprezentowane w Związku. Liczna i stale wzrastająca frekwencja na zebraniach dowodzi zainteresowania tą nową placówką działalności Związku Wydawców.

Dzisiaj Komitet Prasy Periodycznej po zapoczątkowaniu prac przygotowuje się do szerszego działania. W toku są prace nad precyzowaniem konkretnego planu działalności oraz wciągnięciem do współpracy większej liczby wydawnictw.

Podstawą planu działalności Komitetu Prasy Periodycznej muszą być, oczywiście, wytyczne dotychczasowych prac Związku Wydawców, doświadczenia i wnioski z nich wypływające. To jednak nie może wystarczyć. Obok sfery spraw wspólnych całej prasie, i codziennej i periodycznej, czasopisma mają swe zagadnienia i bolączki najzupełniej odmienne. Więcej nawet — poszczególne grupy pism mają swe specyficzne zagadnienia.

Najważniejsze zadania

Komitetu Prasy Periodycznej

Czasopiśmienictwo polskie to około 2000 wydawnictw, reprezentujących wielką mnogość rodzajów i typów pism, zarówno pod względem redakcyjnym, jak gospodarczo-wydawniczym. Niektóre kwestie dotyczą wszystkich pism, choć w różnym stopniu: ceny, gatunkowość oraz normalizacja formatów i gatunków papieru, koszty i jakość druku, obsługa pocztowa, ulgowe abonamentowe prasowe taryfy telefoniczne itp. Te sprawy, dotyczące wszystkich, nie nastęrczają wątpliwości. Mogą stać się od razu (i już częściowo stały się) przedmiotem prac Komitetu jako naczelnej reprezentacji prasy periodycznej. Niektóre sprawy, dotyczące również całego czasopiśmienictwa, mają już charakter bardziej

skomplikowany, wymagają prac przygotowawczych i studiów. Klęska masowo powstających i ginących efemeryd prasowych, które tak dotkliwe szkody czynią na rynku wydawniczym, propaganda ogólna na rzecz czytelnictwa czasopism oraz na rzecz ogłoszeń w czasopismach, fachowe dokształcanie pracowników wydawnictw, warunki kolportażu czasopism przez wielkie organizacje kolportażowe, penetracja czasopism polskich do Polonii Zagranicznej, utworzenie przy biurze Związku Wydawców poradni w sprawach wydawniczych — oto kilka zagadnień, które rozważać będzie Komitet Prasy Periodycznej. Wiele innych zadań Komitetu wynika z nakreślonego poniżej planu prac sekcji, grupujących czasopisma z poszczególnych dziedzin. Oczywiście, nie jest to pełny obraz tej roli, jaką spełniać winien Komitet. Prasa periodyczna — to zjawisko w swych przejawach zbyt skomplikowane, aby było można jej potrzeby i dążenia, choćby najogólniejsze, ująć w sposób pełny już teraz, gdy prace nasze zaledwie się rozpoczęły. Komitet ma przed sobą okres wstępny — badań, studiów i doświadczeń. Prace te, oparte o współdziałanie licznego grona doświadczonych wydawców, pozwolą niewątpliwie na głębsze poznanie najważniejszych potrzeb całej prasy periodycznej.

Rola sekcji

Obok kwestii, obchodzących wszystkie czasopisma, istnieje jeszcze druga, być może liczniejsza nawet, kategoria życiowych zagadnień prasy periodycznej. To sprawy, dotyczące tylko poszczególnych grup wydawnictw. Prasa techniczna, lekarska, rolnicza, naukowa, prawnicza itp. mają całe mnóstwo zagadnień specyficznych, im tylko właściwych. Wiele spraw dotyczących w zasadzie całej prasy periodycznej, na terenie różnych grup prasy ma zupełnie odmienny charakter. Inne są zainteresowania kolportażowe czasopism ogólnych, inne pism religijnych, odmienne wreszcie — pism rolniczych czy prasy zawodowej. Problem ogłoszeniowy, z jakim pora się prasa lekarska, jest zagadnieniem mającym praktycznie nie wiele wspólnego z tymi zagadnieniami ogłoszeniowymi, które rozwiązywać muszą czasopisma o charakterze politycznym, społeczno-literackim, informacyjnym. Sprawa konfiskat, żywotna dla pism politycznych, praktycznie nie

egzystuje dla wielu kategorii periodyków. Podobnych przykładów można mnożyć bez liku.

Tego typu specjalne zagadnienia winny stać się przedmiotem prac poszczególnych zainteresowanych grup czasopiśmienniczych, zorganizowanych w sekcjach Komitetu Prasy Periodycznej. Sekcje będą właściwą reprezentacją a zarazem ośrodkami badań nad strukturą, działalnością i rozwojem danej grupy prasy. Dyskusje i prace badawcze pozwolą na sformułowanie zasadniczych tez i wniosków co do potrzeb tej grupy prasy. Postulaty te realizowane być mogą w drodze wystąpień do czynników, mających wpływ na sprawy danej grupy prasy (rząd, samorząd terytorialny, zawodowy i gospodarczy, organizacje społeczne, zawodowe, gospodarcze itp.), przez porozumienia wydawnictw oraz przy pomocy odpowiedniej propagandy.

Propaganda czytelnictwa

Dalszą, niezmiernie ważną dziedziną prac sekcji jest propaganda czytelnictwa. Zadanie Komitetu w tej dziedzinie — to przede wszystkim stworzenie ogólnych warunków dla propagandy czytelnictwa czasopism (ulgi pocztowe, uzyskanie świadczeń propagandowych kolei, poczty, radia, prasy codziennej, instrukcje techniczne itp.). Właściwą propagandę prowadzić winny sekcje. Możliwości w tej dziedzinie są ogromne: uzyskanie współdziałania odpowiednich organizacji, uchwały zjazdów zawodowych, wzajemne usługi propagandowe ze strony pism niekonkurujących, propaganda na uczelniach wyższych, organizacja specjalnych okresów propagandowych, wspólne prospekty i afisze itp. W pewnych wypadkach może celowe będzie zorganizowanie systemu prenumerat zbiorowych. Pożądane byłoby zorganizowanie pomocy w indywidualnych akcjach propagandowych poszczególnych pism.

Równolegle z propagandą czytelnictwa sekcje prowadzić winny akcję na rzecz redakcyjnego ulepszenia pism. W tej dziedzinie wiele jest do zrobienia w polskiej prasie periodycznej; przykładem może być spotykany w niektórych pismach niedostatek kronik, niewykorzystywanie prasy zagranicznej, wreszcie — zaniedbana strona graficzna.

Dużym ułatwieniem dla pism byłoby opracowanie wzorowego regulaminu, normującego techniczną stronę współpracy autorów z redakcją (sprawa rękopisów, kłisz, egzemplarzy autorskich, odbitek itp.). Pożądane byłoby zajęcie się sprawą przedruków zarówno w stosunkach pomiędzy czasopismami, jak i w stosunkach między czasopismami a dziennikami.

Sprawy ogłoszeniowe

Wielkim kompleksem doniosłych spraw, który stać się winien przedmiotem prac sekcji, są zagadnienia ogłoszeniowe. Przede wszystkim propaganda na rzecz ogłaszania w czasopiśmie danej grupy. Wiele działań może odpowiednia uświadamiająca akcja w stosunku do właściwych dziedzin przemysłu i handlu. Wielką pomocą w tej akcji stać by się mogło poparcie ze strony organizacji społecznych, zawodowych i gospodarczych, zainteresowanych w rozwoju poszczególnych dziedzin czasopiśmiennictwa. Zadaniem sekcji będzie nadto zorganizowanie odpowiedniej akcji prasowej czy to na łamach pism specjalnych czy ogólnych. Może celowe okazać się specjalne wydawnictwa propagandowe, prospekty itp. Poważnym udogodnieniem dla pism byłaby zorganizowana przez sekcję pomoc w indywidualnych poczynaniach propagandowych na rzecz działów ogłoszeniowych poszczególnych pism: spisy i informacje o inserentach, instrukcje techniczne itp. Istniejące biura ogłoszeń w nieznacznym stopniu uwzględniają interesy prasy periodycznej, która na ogół zdana jest na własną akwizycję. Naprawa tego stanu rzeczy jest jednym z ważniejszych zadań i Komitetu i sekcji. Zainicjowanie lub poparcie usiłowań stworzenia biur, zajmujących się wyłącznie prasą periodyczną lub jej poszczególnymi dziedzinami, oddziaływanie na istniejące biura ogłoszeń w kierunku większego zainteresowania się czasopismami — oto środki, prowadzące do tego celu.

Dalsze zadanie sekcji w dziedzinie ogłoszeniowej, to porządkowanie rynku ogłoszeniowego. Umowy pomiędzy wydawnictwami, regulujące kwestię rabatów, warunków płatności, procentów płaconych akwizytorom itp. mogłyby znakomicie uporządkować i ułatwić działalność ogłoszeniową wydawnictw. To samo odnosi się do porozumień, dotyczących wzajemnego informowania się wydawnictw o nieuczciwych akwizytorach i inserentach.

Kolportaż

Sprawy kolportażowe w niejednakowym stopniu interesują różne grupy pism. Rzeczą pism, rozchodzących się szerzej w kolportażu, będzie podjęcie starań przy pomocy Komitetu o uregulowanie w drodze odpowiedniej umowy ogólnych warunków sprzedaży czasopism przez wielkich kolporterów, a więc przez T-wo „Ruch” i hurtownie księgarskie. Poszczególne sekcje winny przeprowadzić badania nad kolportażem pod kątem widzenia zna-

lenia jego form najbardziej odpowiednich dla danej grupy pism: księgarń, kolportaż pocztowy, sprzedaż uboczna w różnego rodzaju przedsiębiorstwach itp. Do tego typu zagadnień należy koncepcja stworzenia w wielkich miastach jednego centralnego punktu sprzedaży czy to dla całej pra-

Miliony sztuk w krótkim okresie!

proj. Z. Bulliński

Zakłady nasze posiadają dział druku rotacyjnego, wyposażony w specjalne maszyny do produkcji milionowych nakładów, przy czym maszyny te drukować mogą jednocześnie trzema kolorami i numerować druki.

SP. AKC. ZAKŁADÓW GRAFICZNYCH
„DRUKARNIA POLSKA”
W DZIERŻAWIE
SPÓŁKI WYDAWNICZEJ CZASOPISM, SP. Z O.O.
WARSZAWA, SZPITALNA 12, TEL. 272-08, 587-98

sy periodycznej czy dla poszczególnych jej grup np. prasy prawniczej, lekarskiej, technicznej itp.; w szczególności jest to ważne dla tych pism, które nie znajdują się w ulicznej sprzedaży.

Koszty produkcji wydawniczej

Racjonalnie poprowadzona praca sekcji przynieść może wydawnictwom duże korzyści w postaci zmniejszenia kosztów produkcji wydawniczej. Rewizja cen i gatunkowości papieru oraz cen druku, przeprowadzona pod kątem widzenia porównania z cenami rynkowymi oraz cenami, płaconymi przez inne wydawnictwa, daje często poważne oszczędności. Normalizacja formatów i gatunków papieru, organizacja zbiorowych zakupów papieru, porozumienia między konkurencyjnymi wydawnictwami co do objętości zeszytów i jakości papieru, koncentrowanie w jednej drukarni druku czasopism zbliżonego typu — wszystkie te kwestie, właściwie rozwiązane, przynieść mogą realne korzyści wydawnictwom.

Bołączką wielu czasopism mniejszych, rzadziej ukazujących się, są duże koszty, związane z prowadzeniem własnej administracji. Teren sekcji będzie odpowiedni dla rozważenia celowości wspólnych administracji dla kilku pism oraz zawierania odpowiednich porozumień.

Jak widać, ogromne jest pole do pracy zarówno dla sekcji jak dla Komitetu, który z jednej strony będzie współdziałał z sekcjami i koordynował ich działalność, z drugiej zaś — zajmować się będzie zagadnieniami o szerszym zakresie, tj. dotyczącymi całej prasy periodycznej, bądź kilku sekcji, bądź wreszcie grup wydawnictw nie zorganizowanych w oddzielne sekcje. Praca ta nie może być wykonana przez kilka czy kilkanaście wydawnictw; wymaga współdziałania całej polskiej poważnej prasy periodycznej.

Władze Związku rzucając inicjatywę podjęcia prac nad podniesieniem czasopiśmiennictwa na wyższy poziom, świadome były wielkiej i doniosłej roli, jaką odgrywa prasa periodyczna w całokształcie naszego życia kulturalnego, społecznego, narodowego. Komitet Prasy Periodycznej pomyślany jest jako placówka realnej pracy nad wzmoczeniem tych wielkich wartości, jakie reprezentuje czasopiśmiennictwo. Stworzone zostały pierwsze zręby Komitetu, położono już fundament pod jego rozbudowę.

Dalszy rozwój jego prac zależy w wielkiej mierze od współdziałania całej polskiej poważnej prasy periodycznej.

**KSIĘGARNIE KOLEJOWE
KOLPORTAŻ MIEJSKI
DOSTAWA DZIENNIKÓW I CZASOPISM**

Sztaby redakcyjne w Wielkiej Brytanii

Narodowy Związek Dziennikarzy W. Brytanii liczy obecnie 6450 pracujących dziennikarzy. Szereg umów zbiorowych pomiędzy National Union of Journalist, a Związkiem Wydawców pism codziennych i periodycznych z jednej i trzema wielkimi agencjami prasowymi (The Press Association, The Central News i Exchange Telegraph Co) z drugiej strony, reguluje dokładnie warunki pracy i uposażenia dziennikarzy seniorów i juniorów.

W Londynie sztab redakcyjny składa się w centrali dziennika, lub tygodnika (Head Office) z redaktora naczelnego, od 3 do 14 seniorów i 2 do 5 juniorów. W grupie seniorów prym wiedzie t. zw. sub-editor, na którym spoczywa odpowiedzialność za łamanie numeru i redagowanie działu depesz krajowych i zagranicznych, jakoteż wszelkich materiałów, które posiadają charakter aktualnych wiadomości (topical news). Z sub-editorem współpracuje bezpośrednio w dzienniku duży redaktor działu zagranicznego, lub dyplomatyczny korespondent, zazwyczaj specjalista-prawnik, znawca prawa międzynarodowego, który posiada za sobą długoletnie doświadczenie w charakterze bądź b. członka korpusu dyplomatycznego, bądź korespondenta w głównych stolicach świata.

W grupie seniorów wyróżniają się: sprawozdawca parlamentarny i City editor, do którego zakresu pracy należy zbieranie materiałów gospodarczych i finansowych w osobnym biurze w śródmieściu lub dzielnicy bankierskiej City, skąd przesyła je telefonicznie do centrali pisma.

Duże pismo codzienne posiada 6 do 8 reporterów-seniorów, w tym specjalnego sprawozdawcę sądowego i reportera sportowego. Codziennie na konferencji prasowej w Head-Office, naczelną redaktor, wraz z sub-editorami, ustala program dnia i wydaje dyspozycje reporterom.

Reporterów obowiązuje w umowie zbiorowej 44-godzinny tydzień pracy (pięć i pół dnia). Uposażenie wykwalifikowanego reportera, lub sub-editora, który posiada za sobą 3-letnią praktykę redakcyjną, wynosi, jako minimum, 9 gwinej tygodniowo (256 złotych).

Wszyscy członkowie sztabu redakcyjnego są uprawnieni do płatnego 3-tygodniowego urlopu w okresie między 1 majem i 31 października, jakoteż dwu dni urlopu w okresie świąt wielkanocnych i 2 w czasie świąt Bożego Narodzenia.

Dziennikarzy pełniących służbę nocną obowiązuje tygodniówka, złożona z 5 i pół nocy (po 7 godzin każda) łącznie 38 i pół godziny. Za godziny ponadliczbowe członkowie NUJ (Narodowego Związku Dziennikarzy) otrzymują dodatkowe honorarium. W redakcjach wielkich dzienników zastosowany jest system zastępstwa i asystentów, który zapewnia zwłaszcza redaktorom nocnym korzystanie z pełnego jednodniowego odpoczynku w ciągu tygodnia pracy i

pół dnia w połowie tygodnia na załatwienie spraw osobistych.

Każda redakcja pisma codziennego lub periodyku zatrudnia odpowiednią liczbę praktykantów-juniorów w wieku od 19 do 23 roku życia. Juniorzy otrzymują w pierwszym roku zatrudnienia w redakcji uposażenie w wysokości dwu gwinej tygodniowo (56 złotych) przy czym zastosowaną jest progresja co roku o 1 gwineję, tak iż 23-letni junior pobiera uposażenie 6 gwinej tygodniowo (180 zł). W wypadku zaś gdy junior rozpoczyna praktykę w redakcji w 21 roku życia, okres szkolenia nieprzekracza czterech lat a uposażenie początkowe wynosi 4 gwineje tygodniowo (113 zł) i wzrasta co roku o 1 gwineję tygodniowo.

Liczba juniorów zatrudnionych w redakcjach nie może przekroczyć 15 procent globalnej liczby reporterów i sub-editorów. Przy kluczu obliczeniowym juniorów w danej redakcji nie włącza się jako podstawy liczby zatrudnionych sprawozdawców parlamentarnych i sądowych.

Agencje informacyjne nie mają obowiązku zatrudniania więcej jak po ośmiu juniorów.

Charakterystycznym rysem dziennikarstwa angielskiego jest b. staranne i sumienne szkolenie narybku dziennikarskiego i zwyczaj zapowiadania na wywieszkach pierwszego samodzielnego artykułu juniora.

Sprawozdawcy parlamentarni obowiązani są w umowie do 40 tygodni pracy w roku kalendarzowym. Uposażenie reportera w Izbie Gmin wynosi minimum 8 gwinej tygodniowo (225 zł). Reporterzy wspomnianej grupy pracują tylko w tych dniach, w których obraduje parlament. Pełny tydzień pracy reportera parlamentarnego normalnie nie wynosi więcej, jak pięć dni, jeśli jednak Izba obraduje w sobotę, reporterzy obowiązani są do sprawowania swych czynności sprawozdawczych bez dodatkowego wynagrodzenia, natomiast ilekroć posiedzenie parlamentarne przeciąga się poza godzinę 2 nad ranem, każdy reporter, zatrzymany przy pracy, otrzymuje dodatek w wysokości pół gwinej (14 zł).

Sprawozdawca sądowy, pracujący wyłącznie dla agencji, otrzymuje uposażenie minimum w wysokości 8 i pół gwinej tygodniowo (240 zł). Reporterzy sądowi obowiązani są do 42 tygodni pracy w roku.

W agencji Reutersa uposażenie juniora wynosi w pierwszym roku praktyki 4 gwineje tygodniowo (113 zł), w drugim 5, a w trzecim 7 gwinej tygodniowo (200 złotych), podczas gdy seniorzy o czteroletnim doświadczeniu, w tym co najmniej dwa lata pracy u Reutersa, otrzymują 9 gwinej tygodniowo (256 zł).

Na podstawie umowy zbiorowej pomiędzy N. U. J. i „Newspaper Society”, która reprezentuje niemal wszystkie pisma codzienne i tygodniowe na pro-

wincji, ustalone zostało, iż minimum uposażenia seniora-reportera lub sub-editora, po dwuletniej pracy w londyńskim oddziale (London Office) pisma prowincjonalnego, wynosi 8 gwinej tygodniowo (225 zł). Członkowie sztabu parlamentarnego pism prowincjonalnych, poza ustalonym minimum 8 gwinej tygodniowo (225 zł), o ile zatrudnieni są w pismach porannych i spełniają specjalne dodatkowe czynności, otrzymują za każdy dzień lub część dnia dodatek w wysokości półtora gwinej (43 zł), zatrudnieni zaś w pismach wieczornych dodatek 1 gwineje (28 zł). Dziennikarze stołeczni, nadsyłający z Londynu zamówione sprawozdania do pism na prowincji, otrzymują za dzień pracy 45 złotych.

Odrębna umowa zbiorowa reguluje warunki pracy i uposażeń członków sztabów redakcyjnych na prowincji. Dziennikarze (ki) zrzeszeni w N. U. J., posiadający za sobą trzyletnią praktykę w pismach porannych, wieczornych, lub tygodniowych, otrzymują minimum uposażenia 5 gwinej tygodniowo (140 zł) w dzienniku wychodzącym w mieście liczącym 100 tys. do 250 tys. mieszkańców, i niespełna 6 gwinej (170 zł) tygodniowo w miastach ponad 250 tys. mieszkańców. Reporterzy i sub-editorzy, zatrudnieni w tygodnikach na prowincji, jakoteż w dziennikach wychodzących w miastach poniżej 100 tys. mieszkańców, otrzymują w pierwszym wypadku uposażenie w kwocie 4 gw. (113 zł) tygodniowo, a w drugim 5 gw.

Uposażenia naczelnych redaktorów regulują indywidualne umowy z organizacjami wydawców pism stołecznych i prowincjonalnych.

Narodowy Związek Dziennikarzy (N. U. J.) przyjmuje na członków (składka mies. wynosi 7 i pół szyl. niespełna 10 zł) zarówno dziennikarzy pobierających stałe uposażenia w prasie codziennej, technicznej, lub periodycznej, jakoteż t. zw. „free-lance”, t. j. współpracowników poza-redakcyjnych, niezaangażowanych przez wydawnictwa.

N. U. J. udziela swym członkom obecnie — w razie utraty zatrudnienia w redakcjach — zasiłek w wysokości 3 funtów (80 zł) tygodniowo w pierwszych dwu miesiącach, następnie zaś po 2 funty (53 zł) tygodniowo przez 2 miesiące i po 1 funcie przez dziesięć tygodni. W razie zgonu członka, rodzina otrzymuje z Narodowego Związku Dziennikarzy zaopatrzenie w wysokości 25 funtów t. j. 650 złotych (po pięciu latach członkostwa). N. U. J. prowadzi również dla swych członków dziennikarzy fundusz emerytalny.

Układ zawarty pomiędzy Narodowym Związkiem Dziennikarzy i Związkiem Wydawców reguluje także pozycje fotografów prasowych, uznanych za dziennikarzy, o ile pracują wyłącznie dla pisma codziennego, lub tygodniowego. W londyńskich redakcjach uposażenie fotografa prasowego, z dwuletnią praktyką wynosi 5 gwinej tygodniowo (140 zł), a po 7 latach pracy 220 zł tygodniowo. Na prowincji w prasie codziennej i tygodniowej wykwalifikowany fotograf prasowy otrzymuje po czteroletniej praktyce od 115 zł do 150 zł tygodniowo.

INFORMATOR HANDLOWY

DLA PRZEDSIĘBIORSTW WYDAWNICZYCH

ADRESARKI RĘCZNE I ELEKTRYCZNE ORAZ PRZYBORY DO ADRESAREK

Towarzystwo Handlowe „Adrex”
Sp. z o. o. Warszawa, Marszałkowska 53a. Tel. biuro 806-03,
Dyr. 806-09.

BIURA OGŁOSZEŃ

Biurowo Ogłoszeń i Reklam P.A.T., Warszawa, Królewska 5, Tel. 552-80. (centrala).

Towarzystwo Reklamy Międzynarodowej, Warszawa, Sienkiewicza 14, Tel. 570-50 (centrala).

Zał. w 1915 r. Biuro Ogłoszeń Teofil Pietraszek, Warszawa, Marszałkowska 115, Tel. 509-72, 509-73.

Biurowo Ogłoszeń „Larum”, Warszawa, Królewska 1, Tel. 518-72, 616-38, 616-43.

Dział reklamy i ogłoszeń Agencji Teleg. „Express”, Warszawa, Pierackiego 16, tel. 304-93.

Warszawska Agencja Reklamy Jan Ziółkowski, Warszawa, Sienkiewicza 2, Tel. 615-64, 346-15.

Reklama Prasowa — Adam Mass, Warszawa, Poznańska 22, Tel. 9.62-86.

CZCIONKI

Stanisław Jeżyński, Odlewnia czcionek i fabryka linii mosiężnych, Warszawa, Ogrodowa 50, Tel. 605-50, 605-70.

MASZYNY DRUKARSKIE

Inż. Antoni Jeżyński, Maszyny drukarskie, litograficzne, offsetowe i Tiefdruckowe, Planeta i in., Warszawa, Ogrodowa 50, Tel. 605-50, 605-70.

ZAKŁADY CHEMIGRAFICZNE

„Zorza” Zakład Fotochemigraficzny, Warszawa, N. Świat 27, Tel. 520-37.

Nowe warunki pracy niemieckich dziennikarzy

W Nr. 1 wydawnictwa „Reichsarbeitsblatt” z dn. 5 stycznia 1938 r. ukazały się nowe przepisy normujące warunki pracy i płacy niemieckiego dziennikarstwa („Ordynacja Dziennikarska”), z mocą obowiązującą od dnia 5 stycznia 1938 r.

We wstępie swym mówi „Ordynacja”, iż zadania, które państwo narodowo-socjalistyczne nakłada na prasę, wymagają harmonijnej i pełnej wzajemnego zaufania współpracy wydawcy z zatrudnionym przezeń dziennikarzem. Nowe przepisy mają właśnie służyć temu celowi.

Postanowienia „Ordynacji Dziennikarskiej” obejmują wszystkich dziennikarzy stałe i zawodowo pracujących w redakcjach dzienników, których wydawcy należą do Związku Niemieckich Wydawców Gazet. Wyłączeni są steno-grafowie prasowi, kandydaci, względnie aplikanci dziennikarscy, oraz techniczne siły pomocnicze.

Najważniejsze przepisy nowej „Ordynacji” brzmią następująco:

Każdy dziennikarz winien mieć zapewnioną stałą pensję, która ma być wypłacana najpóźniej ostatniego dnia każdego miesiąca kalendarzowego. Poza tym przysługuje mu prawo do zwrotu wszelkich kosztów służbowych, wyjazdów etc. Rodzaj i sposób dokonywania tych zwrotów ustalane być mają w umowach o pracę lub regulaminach pracy.

W wypadku śmierci dziennikarza wydawca zobowiązany jest wypłacić pozostałym członkom najbliższej rodziny (żona i ślubne dzieci) pensję, jakaby przysługiwała zmarłemu za miesiąc, w którym zgon nastąpił oraz przynajmniej za 3 dalsze miesiące.

Każdy dziennikarz po 6 miesiącach nieprzerwanej pracy w jednym zakła-

dzie wydawniczym ma prawo do urlopu a mianowicie: w pierwszym roku pracy — do urlopu dwutygodniowego, w 2-im i 3-im roku — trzytygodniowego, po trzech zaś latach pracy do czterotygodniowego urlopu.

Ponadto wydawca powinien zapewnić dziennikarzowi przynajmniej 24 godzinny wypoczynek w ciągu każdego tygodnia pracy.

Wykonywanie pobocznej pracy dziennikarskiej jest dopuszczalne jedynie za wyraźnym zezwoleniem pracodawcy. Dziennikarze, którzy mają za sobą rok pracy i nauki zawodowej, a ukończyli 25 lat, zobowiązani są do ubezpieczenia się w specjalnym Zakładzie Ubezpieczeń Prasy Niemieckiej.

Umowa o pracę dziennikarza może być wypowiedziana, przez każdą ze stron, przynajmniej na 6 tygodni przed końcem kwartału kalendarzowego, przy czym w przypadku przepracowania przez dziennikarza w jednym zakładzie trzech lat, termin ten przedłuża się do 3-ch miesięcy, po przepracowaniu dziesięciu lat — do 6-ciu miesięcy przed końcem kwartału kalendarzowego. W razie gdyby w umowie o pracę zawierającej ją strony nie były traktowane równomiernie w sprawie długości terminu wypowiedzenia — obowiązuje dwie strony termin dłuższy.

W wypadku zasadniczej zmiany kierunku dziennika, o ileby dziennikarz nie chciał pracować w zmienionych warunkach — może on zakończyć swą pracę w terminie 1 miesiąca od chwili dowiedzenia się o zamierzonej zmianie kierunku pisma. Dziennikarz korzysta przy tym z prawa do uzyskania całkowitej należności umownej za czas do dnia wygaśnięcia indywidualnej umowy; w braku tejże — obowiązują odpowiednie przepisy „Ordynacji” o wypowiedzaniu umów.

Wszelkie układy zawierające klauzulę konkurencyjną (ograniczenie pracownika w sposobie zarabkowania na pewien czas po rozwiązaniu stosunku pracy) są z samego prawa nie ważne.

W wypadku sprzedaży wydawnictwa pracodawca obowiązany jest dopilnować, by nabywca wyraźnie się wypowiedział czy przedłuży umowę ze wszystkimi, lub też z poszczególnymi dziennikarzami. W razie nieprzedłużenia umowy z danym dziennikarzem, kończy się jego stosunek pracy z chwilą przejścia zakładu do nabywcy. Gdy dziennikarz nie zgadza się na przedłużenie umowy z nabywcą firmy — winien to na piśmie oświadczyć sprzedawcy i kupującemu w terminie 1 miesiąca od chwili otrzymania wiadomości o przejściu firmy w inne ręce. W takim wypadku dziennikarz ma prawo do natychmiastowego przerwania pracy w tym zakładzie.

Rozstrzygnięcie sporów prawnych między wydawcami, a dziennikarzami podlega kompetencji sądów pracy.

Nie zapominajmy o głodnych
i zziębniętych dzieciach
Składajmy ofiary na Pomoc Zimową!
Konto P. K. O. 70.200 Pomoc Zimowa

Kto sprzedaje w Polsce dzienniki i czasopisma?

Zagadnienie kolportażu gazet w Polsce to sprawa trudna i bardzo skomplikowana. Nie może więc być zadaniem tego artykułu ustalenie dróg, które prowadziłyby do naprawy stosunków w tej dziedzinie pracy wydawniczej. Raczej chodzi o podkreślenie szeregu obserwacji, poczynionych przez autora w tej dziedzinie stosunków prawowych.

Ze zagadnienie kolportażu pism posiada pierwszorzędne znaczenie dla całego szeregu dziedzin naszego życia państwowego, tego dowodzić chyba nie trzeba. Dość wspomnieć niski stan czytelnictwa w stosunku do liczby obywateli Państwa, skomplikowane problemy mniejszościowe (ludności obcojęzycznej), długość i charakter naszych linii granicznych (pas przygraniczny) wreszcie kwestię Polonii zagranicznej, aby zorientować się jaką rolę ma do odegrania sprzedawca pism. Niedocenywanie i lekceważenie tej roli byłoby poważnym błędem i zanim przejdzie my do omawiania zagadnienia postawionego w tytule trzeba naświetlić pokrótce formy kolportażowe stosowane przez wydawnictwa mające zasięg ogólnopolski. Systemy sprzedaży można podzielić z grubsza na 4 grupy:

- 1) Wydawnictwa, obsługiwane w całości przez Tow. „Ruch“.
- 2) Wydawnictwa, posiadające własną sieć odbiorców, związanych bezpośrednio z Centralą.
- 3) Wydawnictwa, posiadające oddziały, pracujący na własny rachunek i ryzyko.
- 4) Wydawnictwa, posługujące się t. zw. „kolportażem ideowym“.

Zaden jednak z tych systemów nie stanowi reguły bez wyjątku. Są odstępstwa od systemu i to dość znaczne. Np. wydawnictwo, związane umową monopolistyczną z Tow. „Ruch“, odstępuje od zasady w stosunku do swych długoletnich zasłużonych dla danego wydawnictwa odbiorców, którzy nie współpracują z „Ruchem“ lub też z innych względów prowadzi na pewnych terenach kolportaż całkowicie lub częściowo samodzielny. Wydawnictwa, posiadające kolportaż własny, odstępują np. Tow. „Ruch“ do obsłużenia placówki trudne do prowadzenia ze względów terenowych lub słabego zainteresowania danym wydawnictwem co powoduje nieopłacalność indywidualnej obsługi. Przy systemie przedstawicieli pracujących na własny rachunek i ryzyko także niektóre dzielnice kraju z różnych względów obsługiwane są również inną drogą przez „Ruch“.

Ale uczynimy jeszcze krok naprzód i znajdziemy się tuż koło kantorku czy kiosku przedstawiciela lub kolportera pism. Tu można poszukiwać odpowiedzi na pytanie czy wielki wysiłek kolportażowy wydawnictw znajduje należyte zrozumienie u ludzi, w których ręku znajduje się ostatnie ogniwo działalności placówki wydawniczej.

Odpowiedź na to pytanie musi być poprzedzona kilkoma innymi pytaniami a mianowicie: Czy posiadamy fa-

chowców kolporterów? Czy kolporter rozumie, że ma do spełnienia jeszcze inną rolę, poza ściśle merkantylną? Czy wyszliśmy już z okresu korsarstwa lub jak kto woli, gangsterstwa kolportażowego?

Piszący te słowa miał możliwość w ciągu szeregu lat ostatnich obserwować rozwój stosunków kolportażowych. Oczywiście trzeba być niepoprawnym pesymistą, aby twierdzić że nic nie zmieniło się na lepsze. Ale... Tych „ale“ pozostało jednak dużo.

W jednym z wojewódzkich miast kresowych, gdzie dzienna sprzedaż pism znacznie przekracza tysiąc egzemplarzy, kierownik pewnej placówki, zapytany przed kilku laty, jak brzmi jego imię, odpowiedział z rozbrajającym uśmiechem:

— Moniusz.

Był to wówczas początkujący kolporter. Dziś jest przedstawicielem, operującym poważnymi sumami, posiadającym sub-odbiorców lub agentów w kilkunastu miasteczkach kresowych — ale dotąd w rozrachunkach i korespondencjach z wydawnictwami posługuje się imieniem Moniusz. Nie nauczył się prawidłowego brzmienia swego imienia. Nie interesował się tym nawet. Powstaje pytanie: jeżeli jego ewolucja umysłowa nie okazała się dostateczną dla zrozumienia śmieszności występowania ciągle jako „Moniusz“ — to cóż powiedzieć można o możliwości rozumienia przezeń zawitych arkanów racjonalnej działalności kolportażowej. „Moniusz“ kolportuje dotychczas jak się da i co się da. Jego sub-odbiorcy są jeszcze mniej wyrobieni. Nie trudno zorientować się jak w takich warunkach odbywa się kolportaż. Na terenie wpływów Moniusza, w okresie gdy kraj zalany był wydawnictwami krypto-komunistycznymi, w kioskach znajdowano całe stosy tych wydawnictw rozsyłanych bezpłatnie lub z ogromnym rabatem. Kolporter w małym miasteczku, w dzień targowy niemal siłą wpychał chłopu te wydawnictwa. Temu chłopu, który, będąc głodny słowa drukowanego, podchodził do kiosku i mówił jedno tylko słowo: „gazetkę“. Bezkrytyczny kolporter zapatrzony tylko w zysk stawał się mimowolnym agitatorom.

W całym szeregu wypadków kolporter pytany przez czytelnika o radę, nie jest w stanie udzielić jakiegokolwiek rozsądnej i właściwej rady; zazwyczaj zaleca do czytania pisma, na których sprzedaż najbardziej mu zależy, nie troszcząc się zupełnie o to, że czytelnik, nie natrafiwszy na odpowiednie pismo, odpadnie z liczby czytających.

Wydawnictwa z trudem mogą sobie pozwolić, jeżeli nie ze względów materialnych to z uwagi na trudności techniczne, na produkcję i należyte rozpoznanie materiału propagandowego: plakatów czy codziennych ulotek z treścią numeru. Ale jednak na wysiłek ten coraz częściej starają się zdobywać.

A jaki odsetek tego materiału jest odpowiednio i uczciwie wyzyskiwany przez kolporterów? Minimalny, gdyż

kolporterzy nie posiadają w dostatecznym stopniu zrozumienia potrzeby, celowości i korzyści propagandy.

Jeżeli chodzi o drugą bolesną kę dawnego kolportażu, na szczęście pokonano już w dużym stopniu, dawną przysłowiową złośliwą niewypłacalność odbiorców. Ten rezultat osiągnięto przez stosowanie przymusu i sankcji, które nie wszędzie wyszły na zdrowie polityce kolportażowej.

O smutnych latach metod „gansterskich“ w konkurencyjnej walce kolportażowej w wielkich miastach, niestety i dziś jeszcze nie możemy zapomnieć. W niektórych miastach stosunki, polegające na stosowaniu w tej walce argumentu noża sprężynowego czy pałki — istnieją dotychczas.

Do tych powyższych uwag warto jeszcze dodać, że w większości wypadków jedna i ta sama osoba z danego terenu jest przedstawicielem wszystkich pism kolportażowych, docierających do niej różnymi drogami. Liczne są także wypadki, że kolportaż przechodzi z rąk do rąk — jednak ciągle w zamkniętej grupie osób. 1

W Polsce nie powstał jeszcze typ kolportera świadomego swej roli i znaczenia w akcji rozwoju czytelnictwa. Są albo amatorzy albo analfabeci lub spekulanci — oczywiście poza nielicznymi wyjątkami. Przy takiej sytuacji w terenie największe wysiłki wydawnictw spalają często na panewce.

Te wszystkie uwagi, które dawno już cisnęły się na pióro, teraz stały się specjalnie aktualne. Oto odezwały się głosy na rzecz tworzenia organizacji zawodowej kolporterów. Chciałoby się wykrzyknąć: — bravo! Nareszcie! Ale oto nadchodzi dalsza wiadomość: w koncepcji organizatorów nie ma słowa o konieczności kształcenia czy wychowania kolportera jako doradcy czytelnika operującego umiejętnie aparatem sprzedaży słowa drukowanego; na czoło natomiast wysuwana jest akcja o podwyżkę rabatów i zmniejszenie kontroli wydawnictw nad placówkami kolportażowymi. Taka platforma organizacji kolporterów nie może zadowolić świata prasowego. Podwyższenie rabatów, a ograniczenie kontroli — to przetrucenie reszty ryzyka sprzedaży pism na wydawców. A przecież i tak wydawcy ponoszą ogromną część ryzyka.

Wszak już obecnie wydawca powierza sprzedaż, jeśli chodzi o jej ostatnie ogniwa, w niepowołane częstokroć dłonie i przyjmuje przy tym wielki procent „zwrotów“. Czyż może więc być mowa o powiększeniu rabatów i wyzuceniu się kontroli. Któż zgodziłby się przyjmować makulaturę, nie mogąc bronić się przed wypożyczeniem pism do czytania, niszczeniem materiału propagandowego, względnie celowym zmniejszeniem sprzedaży danego pisma na rzecz wydawnictw o tendencji obcej lub zgola wrogiej Państwu — rzucanych na rynek dla szerokiego rozprzestrzenienia i dlatego dostarczonych bezpłatnie lub poniżej jakiegokolwiek kalkulacji?

Jak więc widać z powyższego, pytanie: kto sprzedaje w Polsce dzienniki i czasopisma? — powinno stać się podstawą dyskusji, a następnie pracy na rzecz stopniowego uzdrowienia rynku kolportażowego w Polsce.

Messageries Hachette

„Zeitungswissenschaft” w zeszytach styczniowym r. b. przynosi ciekawą notatkę o „Messageries Hachette”. Notatka zawiera interesujące dane o genezie tego przedsiębiorstwa, jego rozwoju i obecnej potęgze.

W r. 1826 absolwent Ecole Normale Supérieure, Ludwik Krzysztof Hachette zakłada w Paryżu „Librairie classique” na rue Pierre Sarrasin. Jest to księgarnia i dom wydawniczy jednocześnie. Zgodnie ze swą nazwą specjalizuje się w wydawaniu antologii i zbiorów pism wybitnych pisarzy Francji i zagranicą, wydaje ponadto szereg znakomych podręczników i książek dla dzieci i młodzieży. Punktem przełomowym w rozwoju firmy był rok 1852 kiedy to otrzymała ona monopol na prowadzenie księgarni kolejowych.

Firma Hachette staje się stopniowo największym komisowym zakładem księgarskim we wszystkich miastach Francji i Afryki Półn.; dysponuje przytym agenturami i przedstawicielstwami we wszystkich stolicach i większych miastach nie tylko Europy, ale i świata całego, niestrudzenie, szeroko propagując książkę francuską. Z czasem jednak, gdy na dworcach kolejowych coraz bardziej rośnie zapotrzebowanie na czasopisma i dzienniki, firma Hachette skierowuje swą główną uwagę na tę dziedzinę pracy. W r. 1898 przechodzi na własność przedsiębiorstwa „Agence de Journaux Parisiens”; w r. 1912 firma tworzy specjalną organizację do sprzedaży obcych czasopism we Francji i francuskich za granicą.

Obecnie połączone: Messageries i Librairie Hachette są spółką akcyjną o kapitale zakładowym 55 milionów franków, podzielonych na 110.000 akcji w tym 2.000 uprzywilejowanych założycielskich; kapitał spółki, biorąc pod uwagę giełdowy kurs akcji, miał w r. 1936 wartość poczwórną.

Od 1929 r. towarzystwo daje udziałowcom stałą dywidendę w wysokości 17—18% udziału. Podanie wszystkich cyfr, obrazujących działalność tego olbrzymiego przedsiębiorstwa, zajęłoby zbyt wiele miejsca, ograniczymy się więc do przedstawienia kilku danych dla orientacji.

I tak: Hachette zajmuje się obecnie stałą sprzedażą 136 francuskich dzienników, 807 francuskich czasopism i 965 zagranicznych dzienników i czasopism; Hachette posiada 2.313 księgarni kolejowych, około 80.000 punktów sprzedaży. Dzienna przeciętna ilość sprzedawanych przez Hachette'a publikacji sięga 8.000.000 egzemplarzy. Tabor samochodowy składa się z 428 aut ciężarowych; ponadto Hachette codziennie korzysta z obsługi 325 pociągów. Nakład książek wydanych w okresie I.III. 1936 r. — I.III.1937 wyniósł 12.000.000 egzemplarzy; do tego dochodzą ogromne nakłady periodyków różnej treści, jak: „Lectures pour Tous” (mies.), „Je sais Tout” (mies.), „Femina” — журнал mód (mies.), „Maisons et Interieurs”, „La Mode Pratique” — tygodn. etc. etc.

Interesująca jest organizacja przewozu i doręczania dzienników. Hachette posługuje się w swej pracy wszelkimi środkami komunikacji. Na kolejach Hachette korzysta ze specjalnego przywileju, mocą którego dzienniki ekspediowane przez Hachette'a przewożone są jako przesyłki poczesne za zwykłą taryfą. Dostawa do kolei jest tak zorganizowana, że od momentu wyjścia numeru z pod rotacyjnej maszyny aż do odjazdu pełnych dzienników aut ciężarowych (obsługujących Paryż i okolice w promieniu 100 km.) i pierwszych pociągów, które odchodzą z dworców o 4-tej rano, upływa zaledwie 90 minut. Prowincjonalne wydania gazet porannych, wydawane dnia poprzedniego o 7-iej pp. przewożone są ostatnimi pociągami nocnymi.

Dla uzupełnienia informacji cytujemy szereg danych o zarządzie: prezesem administracyjnym firmy Hachette jest Edmund Fouret, którego rodzina już od drugiej połowy zeszłego stulecia związana jest z rodziną Hachette, wiceprezesem — Emile Moreau — dyrektor zarządzający Banque de Paris et de Pays Bas, który to bank kontroluje interesy Hachette'a tak jak i Havas'a; prócz wyżej wymienionego posiada również hotel w Radzie Administracyjnej p. Henry Jahan obecny naczelny dyrektor tegoż banku.

„Cahiers de la presse”

W jednym z poprzednich zeszytów „Prasy” donosiliśmy o utworzeniu przy Uniwersytecie Paryskim Instytutu Wiedzy Prasowej. Obecnie mamy do zanotowania pierwszy zewnętrzny wyraz działalności Instytutu: ukazanie się kwartalnika, poświęconego prasoznawstwu p. n. „Cahiers de la presse”, organu Instytutu. Na czele komitetu redakcyjnego stoi G. Roussy, rektor Uniwersytetu Paryskiego, do komitetu redakcyjnego weszło wiele wybitnych osobistości ze sfer naukowych i prasowych; bezpośrednio kierują piśmie dyrektorzy Instytutu B. Minkine Guetzevitch i S. Valot oraz sekretarz redakcji E. Hamburger.

Pierwszy zeszyt „Cahiers de la Presse” przedstawia się bardzo interesująco. Skala poruszanych tematów rozległa: istota i metody wiedzy o prasie, Masaryk jako dziennikarz, zadania prasy lekarskiej, rozwój i zdobycze organizacyjne dziennikarstwa francuskiego, międzynarodowe porozumienie prasowe, prasa amerykańska w drugiej połowie XVIII wieku, charakterystyka prasy szwajcarskiej, projekt reformy prawa prasowego w Belgii, agencja Havasa, dziennikarstwo i prawo autorskie — oto tematy zasadniczych artykułów. Wśród autorów spotykamy wiele osobistości, znanych z kompetencji w sprawach prasowych: B. Minkine-Guetzevitch, S. Valot, G. Bourdon, E. Chapuisat i inni. Część artykułową uzupełnia obszerna kronika.

Pewne zastrzeżenia nasuwają zawarte w pierwszym zeszytach „Cahiers” niezupełnie ściśle informacje o sprawach polskich; m. in. notatka o polskim rejestrze dziennikarskim zawiera niektóre dane mało dokładne.

Mimo tych drobnych uchybień, które redakcja zapewne usunie w numerach następnych, zeszyt I postawił „Cahiers de la presse” w rzędzie najciekawszych europejskich pism, poświęconych zagadnieniom prasowym.

tanio

starannie

punktualnie

oto trzy czynniki powodujące
zadowolenie klientów

ZAKŁADÓW DRUKARSKICH

F. WYSZYŃSKI i S-KA

WARSZAWA

Dział gazetowy: Zgoda 5 (dom własny) tel. 592-28
Dział ogólny: Warecka 15, telefony 223-54 i 255-40

**Druki reklamowe, periodyczne, dzieła i t. p.
Druki nakładowe na maszynach rotacyjnych**

Firma egzystuje od 1908 roku

WYJEŹDZAJĄCYM

NA **Targi Lipskie**

poleca się zwiedzenie stoisk następujących firm w Buchgewerbehaus:

PAUL DREWS G. m. b. H., aparaty reprodukcyjne,

C. E. GAITZSCH, maszyny do szycia drutem,

JOHNE-WERK A. G., krajarki automatyczne „Perfecta”, prasy dociskowe „Automonopol”,

KOENIG & BAUER, A. G., szybkobieżne maszyny drukarskie, do rotograwiury oraz druku anilinowego,

SETZMASCHINENFABRIK „MONOTYPE”, maszyny do składania, odlewarki „Supra”,

SCAMAG, maszyny pudełkarskie. automaty,

GEORG SPIESS, samonakładacze, maszyny do falcowania.

Znaczne ulgi kolejowe zapewnione

Wśród czasopism artystycznych

Pismo, poświęconych sprawom sztuki, jest w Polsce niewiele. Borykają się z wielkimi trudnościami, mając stosunkowo szczupłe grono czytelników, minimalne dochody z ogłoszeń. Istnieją i wychodzą przeważnie dzięki ofiarnej pracy jednostek lub nielicznych grup, czasami korzystają z pomocy finansowej państwa. W tych warunkach zasługuje na uwagę każdy poważniejszy wysiłek, czy to stwarzający nową placówkę wydawniczą w tej dziedzinie, czy też będący wyrazem rozwoju pisma już istniejącego.

Ukazał się ostatnio tegoroczny zeszyt rocznika „Życie Sztuki”, wydawanego z zasiłku Funduszu Kultury Narodowej, redagowanego przez Z. L. Zaleskiego. 400-stronicowy tom, oprócz części artykułowej, na którą składa się szereg doskonałych prac znanych badaczy sztuki (St. Wysocka, J. Stempowski, S. Łobaczewska, T. Terlecki, J. Starzyński i inni), zawiera bardzo interesującą część kronikarską „Życie sztuki w Polsce”, obejmującą roczne sprawozdania z poszczególnych dziedzin artystycznych lub ze sztuką związanych:

literatury, plastyki, teatru, tańca, radia i filmu. Szkoda tylko, że rocznik 1938 przynosi sprawozdania, dotyczące r. 1935. Ta zwłoka sprzyja niewątpliwie pogłębieniu krytycznego spojrzenia i ułatwia syntezę, pozbawia jednak pismo momentu aktualności.

Zakład Narodowy im. Ossolińskich we Lwowie przy pomocy Funduszu Kultury Narodowej podjął ostatnio wydawnictwo kwartalnika „Dawna Sztuka”, poświęconego archeologii i historii sztuki. Pismo to, redagowane przez S. J. Gąsiorowskiego, M. Gębárovicza i T. Mańkowskiego, jest jedynym w Polsce organem, poświęconym tym zagadnieniom, zapełniło więc dotkliwą lukę w czasopiśmiennictwie polskim. Zeszyt pierwszy prezentuje się okazale. Część prac redakcja drukuje w językach obcych, pragnąc tą drogą uprzystępnąć nauce światowej dorobek polskiej myśli w dziedzinie historii sztuki i archeologii.

Warszawski Instytut Propagandy Sztuki podjął przy pomocy Funduszu Kultury Narodowej wydawnictwo rocznika p. n. „Nike”, poświęconego pol-

skiej kulturze plastycznej. Zeszyt pierwszy, pięknie wydany i ilustrowany, imponującej objętości ponad 300 stron dużego formatu, obejmuje cztery działy: poświęcony ogólnym zagadnieniom sztuki, sztuce dawnej, sztuce współczesnej oraz bieżącemu życiu artystycznemu. Liczne poważne prace składają się na b. interesującą całość. Pismo redaguje Juliusz Starzyński, współpracują W. Mole, M. Walicki, J. Czapski, H. Stażewski, A. Zamoyski, J. Dutkiewicz, J. Gralewski i inni.

W styczniu ukazał się nowy zeszyt „Plastyki”, organu Bloku Zawodowych Artystów Plastyków w zmienionej formie i zwiększonej objętości. Zeszyt ten poświęcony jest w znacznej części twórczości A. Grottgera. Przynosi m. innymi tekst interesujących prelekcji, jakie wygłosili rektor Antoniewicz i docent Starzyński na akademii ku czci Grottgera, zorganizowanej przez Komitet Przyjaciół Sztuki Polskiej.

ERRATA

W artykule p. Franciszka Głowińskiego p. t. „Polski rynek ogłoszeniowy w 1937 r.”, zamieszczonym w poprzednim zeszycie „Prasy”, przedostał się zdanie w ustępie zatytułowanym „Monopole, instytucje i przedsiębiorstwa państwowe” winno brzmieć: „Przy pomocy łamów szeregu wydawnictw prowadził akcję informacyjno-propagandową Z. U. S.”.

PRACE ZWIĄZKU WYDAWCÓW

POSIEDZENIE PREZYDIUM

W dn. 9 lutego odbyli posiedzenie warszawscy członkowie Prezydium Rady oraz Zarządu Głównego Związku. Przedmiotem obrad była sprawa umowy zbiorowej o pracy w zawodzie dziennikarskim oraz sprawy finansowe i organizacyjne Związku.

DELEGACJA

ZWIĄZKU WYDAWCÓW

I ZWIĄZKU DZIENNIKARZY

U P. MIN. KOŚCIAŁKOWSKIEGO

W dniu 1 lutego r. b. p. Minister Kościałkowski przyjął delegację Związku Wydawców i Związku Dziennikarzy R. P. Związek Dziennikarzy reprezentowali pp. prezes Związku Mieczysław Ścieżyński, wiceprezesi Witold Giełżyński i Hieronim Wierzyński, sekretarz — Medard Kozłowski, oraz prezes Syndykatu Dziennikarzy Warszawskich p. Stefan Grostern. Z ramienia Związku Wydawców w delegacji wzięli udział pp. prezes Rady Feliks Mrozowski, wiceprezes Rady Bolesław Biega i dyrektor Związku Stanisław Kauzik.

Delegacja złożyła p. Ministrowi egzemplarz parafowanego w dniu 31 stycznia r. b. układu zbiorowego pracy w zawodzie dziennikarskim, prosząc jednocześnie o nadanie układowi, w odpowiednim czasie, mocy powszechnie obowiązującej.

W odpowiedzi p. Minister wyraził zadowolenie z pomyślnego wyniku pertraktacji w sprawie układu i oświadczył, iż po definitywnym ustaleniu redakcji układu w porozumieniu z Ministerstwem, zaprosi przedstawicieli obu Związków do ostatecznego podpisania układu w Ministerstwie, po czym poleci wdrożyć postępowanie w przedmiocie generalizacji.

Jednocześnie p. Minister oświadczył, iż wobec zawarcia przez strony zainteresowane układu zbiorowego, regulującego warunki pracy w zawodzie dziennikarskim, sprawę projektowanej ostatnio przez Rząd ustawy dziennikarskiej uważa za nieaktualną.

SPRAWA UKŁADU ZBIOROWEGO W ZAWODZIE DZIENNIKARSKIM

W dniach 27, 29 i 31 stycznia r. b. odbyły się pod przewodnictwem prezesa Rady Związku Wydawców p. Feliksa Mrozowskiego trzy kolejne posiedzenia Komisji Porozumiewawczej Związku Wydawców i Związku Dziennikarzy.

W posiedzeniach tych, poza przewodniczącym, brali udział: ze strony

Związku Dziennikarzy—p. prezes Związku Mieczysław Ścieżyński, wiceprezesi pp. Witold Giełżyński i Hieronim Wierzyński, sekretarz Związku p. Medard Kozłowski oraz prezes Syndykatu Dziennikarzy Warszawskich p. Stefan Grostern; ze strony Związku Wydawców — wiceprezesi Rady pp. Bolesław Biega i Leon Puławski, prezes Zarządu p. Stefan Krzywoszewski, wiceprezesi Zarządu pp. Mieczysław Dobija, Antoni Lewandowski i Mieczysław Niklewicz, dyrektor Związku p. Stanisław Kauzik i wicedyrektor p. Franciszek Głowiński.

Posiedzenia Komisji poświęcone były ustaleniu ostatecznej redakcji układu zbiorowego pracy w zawodzie dziennikarskim.

Na posiedzeniu w dniu 29 stycznia układ został przez strony parafowany.

*

W dniach 8 i 10 lutego r. b. przedstawiciele Związku Dziennikarzy w osobach pp. Witolda Giełżyńskiego i Stefana Grosterna i przedstawiciele Związku Wydawców w osobach pp. Mieczysława Dobiji i Stanisława Kauzika odbyli w Ministerstwie Opieki Społecznej 2 konferencje z radcą Ministerstwa p. mec. J. Wengierowem. Konferencje te poświęcone były omówieniu i uzgodnieniu między stronami poprawek w tekście układu, proponowanych przez Ministerstwo.

*

W dniu 11 lutego odbyło się ostateczne podpisanie układu. W imieniu Związku Dziennikarzy układ podpisali pp. Mieczysław Ścieżyński, Witold Giełżyński, Hieronim Wierzyński, Medard Kozłowski i Stefan Grostern, w imieniu Związku Wydawców pp. Feliks Mrozowski, Leon Puławski, Mieczysław Dobija, Antoni Lewandowski, Mieczysław Niklewicz i Stanisław Kauzik. W imieniu Ministerstwa Opieki Społecznej położył swój podpis pod układem p. radca Jerzy Wengierow.

PRACE KOMITETU PRASY PERIODYCZNEJ

W dn. 28 stycznia r. b. odbyło się zebranie Komisji organizacyjnej sekcji czasopiśmienniczych, wybranej na ostatnim posiedzeniu Komitetu Prasy Periodycznej. Wzięli w nim udział pp. prezes Stefan Krzywoszewski, jako przewodniczący Komitetu, członkowie Komisji ks. Edw. Kosibowicz, Ludwika Bormanowa i Stefan Heinrich, dr Franciszek Rodziewicz oraz sekretarz Komitetu Jan Mokrzycki.

Omówiono sprawy, związane z organizacją sekcji prasy religijnej, lekarskiej i technicznej. W wyniku dyskusji ustalony został szczegółowy plan prac w tej dziedzinie, zarówno członków Komisji — organizatorów Sekcji, jak i biura Związku.

ORZECZENIE WYDZIAŁU

DLA SPORYCH SPRAW

OGŁOSZENIOWYCH

W r. ub. biuro Związku na skutek uchwały Rady zorganizowało Wydział dla spornych spraw ogłoszeniowych, którego zadaniem m. innymi jest a) ułatwianie osiągnięcia porozumienia w spornych sprawach ogłoszeniowych, b) czuwanie nad wykonywaniem porozumień ogłoszeniowych. Zasadą działania Wydziału jest, iż arbitrowi powołuje Prezydium Związku Wydawców dla każdej sprawy z osobna.

W dn. 8 lutego r. b. odbyło się posiedzenie arbitrowi, powołanych do rozstrzygnięcia sprawy wniesionej przez jedno z wydawnictw stołecznych — członków Związku. Chodziło w danym wypadku o rozstrzygnięcie, czy kilka ogłoszeń, zamieszczonych w tym piśmie miało charakter ogłoszeń zwyczajnych czy też tekstowych.

W wyniku obrad zapadło jednomyślnie orzeczenie, które, wraz z odpowiednim uzasadnieniem, przesłane zostało zainteresowanemu wydawnictwu.

ODZNACZENIE STOISKA ZWIĄZKU

WYDAWCÓW NA WYSTAWIE

PARYSKIEJ.

W jednym z zeszytów poprzednich poinformowaliśmy czytelników, iż stoisko prasy polskiej w Pawilonie Prasowym na wystawie paryskiej, zorganizowane przez Związek Wydawców, odznaczone zostało Grand Prix.

W początkach lutego r. b. władze Związku otrzymały oficjalne potwierdzenie tej wiadomości ze strony Komisariatu Polskiego Wystawy. List ten brzmi następująco:

„Komisariat Sekcji Polskiej na Światowej Wystawie Paryskiej 1937 r. został powiadomiony, że uchwałą Jury Międzynarodowego przyznano W. P. Grand Prix za stoisko w Pawilonie Prasy Międzynarodowej.

Donosząc o powyższym, pozwalam sobie dołączyć ze swej strony najserdeczniejsze powinszowanie, a zarazem podziękować, gdyż sukces ten przyczyni się niewątpliwie do uświetnienia całokształtu wyników, osiągniętych przez nas na Wystawie”.

Podpisał list komisarz rządowy prof. dr Lech Niemojewski.

ORGANIZACJE I SPRAWY DZIENNIKARSKIE

ZARZĄD GŁÓWNY

ZWIĄZKU DZIENNIKARZY R. P.

O UMOWIE ZBIOROWEJ

W dniu 30 stycznia b. r. odbyło się w Warszawie posiedzenie zarządu głównego Związku Dziennikarzy Rzplitej Polskiej, w którym wzięli udział przedstawiciele wszystkich syndykatów.

Na wstępie uczczono pamięć zmarłego parę dni przedtem ś. p. redaktora Bolesława Koskowskiego, b. prezesa Związku w latach 1932 — 1934, następnie zaś przystąpiono do obrad nad głównym punktem porządku dziennego, umową zbiorową.

Po zawiadomieniu przez prezesa Ścieżyńskiego, że w myśl pełnomocnictwa otrzymanego od Zarządu w dniu 6 stycznia Wydział Wykonawczy dokona. w dniu 29 stycznia, wspólnie z delegatami Związku Wydawców, parafowania umowy zbiorowej, złożył obszernie sprawozdanie z przebiegu i stanu sprawy wiceprezes Giełżyński, przedstawiając najpierw motywy, które przemawiają za wprowadzeniem zamiast ustawy dziennikarskiej pewnego rodzaju okresu próbnego, jakim będzie umowa zbiorowa, a następnie omawiając poszczególne jej postanowienia. Sprawozdawca podniósł, że umowa tamuje

dostęp do pracy dziennikarskiej elementom nieprzygotowanym, obniżającym jej poziom i zapewnia dziennikarzom szereg poważnych korzyści, stanowiąc ważny moment w rozwoju życia zawodowego dziennikarstwa polskiego.

Po używionej dyskusji, w której zabierali głos wszyscy obecni, uchwalono wniosek upoważniający Wydział Wykonawczy do podpisania w imieniu Związku Dziennikarzy umowy zbiorowej w tej postaci, w jakiej została poprzedniego dnia parafowana. Przeciw wnioskowi głosowali dwaj delegaci Syndykatu Krakowskiego, delegaci zaś Syndykatu Łódzkiego wstrzymali się od głosowania, składając odpowiednie oświadczenie.

Następnie uchwalono (wszystkimi głosami przy jednym wstrzymującym się) wniosek p. Bazylewskiego, wyrażający uznanie i podziękowanie delegacji (pp. Giełżyński, Wierzyński i Grostern), prowadzącej w imieniu Związku rokowania w sprawie ustawy dziennikarskiej, a następnie umowy zbiorowej.

ZŁATWIONY KONFLIKT

Trwający przez kilka miesięcy znany konflikt na terenie parlamentu,

wskutek którego współpracownicy jednego z wydawnictw mieli uniemożliwione pełnienie parlamentarnej służby sprawozdawczej, został ostatecznie załatwiony dzięki interwencji Wydziału Wykonawczego Związku Dziennikarzy R. P. u pp. marszałków Sejmu i Senatu, którzy potwierdzili dotychczasowe uprawnienia Klubu Sprawozdawców Parlamentarnych, oświadczając, że wszyscy jego członkowie będą i nadal korzystali z ułatwień opartych na dotychczasowej praktyce i tradycji. Nadto z uwagi na to, że w mieszczącym się w gmachu sejmowym lokalu Klubu Sprawozdawców Parlamentarnych urzędują również władze Syndykatu Dziennikarzy Warszawskich i Związku Dziennikarzy R. P., pp. Marszałkowie oświadczyli zarazem, że członkowie Związku Dziennikarzy R. P. mają swobodny dostęp do lokalu sejmowego w sprawach organizacyjnych.

Załatwienie konfliktu zostało przyjęte do wiadomości przez Klub Sprawozdawców Parlamentarnych oraz zarząd główny Związku Dziennikarzy.

SYNDYKAT

DZIENNIKARZY KRAKOWSKICH

Dnia 6 lutego odbyło się walne zebranie Syndykatu Dziennikarzy Krakowskich, na którym dokonano wyboru władz Syndykatu na rok 1938. Ustępującemu długoletniemu prezesowi dr Józefowi Flachowi wyrażono gorące podziękowanie, powołując go przez aklamację na honorowego prezesa Syndykatu. Prezesem wybrano dr Jana Lankaua, wiceprezesami dr Józefa Warchałowskiego i Mieczysława Bałbińskiego, do zarządu weszli: prof. M. Dąbrowski, Dziama, Chełmiński, Pakosiewicz, Szczepański, płk. Dienstl-Dąbrowa, Mert, Tomaszewicz, Wasilewski Ant., Wasilewski Wład., Zechenter W. i Zielenkiewicz M.

* * *

Wydział Syndykatu na specjalnie zwołanym posiedzeniu w dniu 4 lutego zajmował się sprawą zarządzeń władz lwowskich, wydanych w związku ze sprawozdaniami prasowymi z procesu inż. A. Doboszyńskiego. Wydział stanął na stanowisku, iż zarządzenia te godzą w wolność prasy. Odpowiednia uchwała, domagająca się przedsięwzięcia właściwych kroków w stosunku do władz centralnych, przesłana została do Związku Dziennikarzy. Zarazem Syndykat Krakowski zwrócił się do Związku Dziennikarzy o podanie tej sprawy do wiadomości Polskiego Związku Wydawców Dzienników i Czołpism, celem podjęcia wspólnej akcji.

ZALEGŁA PRENUMERATA — TO ZAMROŻONY KAPITAŁ WYDAWCY

Jak go uruchomić?

Gdy zawiedzie zwykłe upomnienie — spróbujcie posłużyć się

pocztowymi zleceniami inkasowymi

koszt zlecenia inkasowego wynosi przy kwocie do zł. 10 — 20 groszy, ponad 10 zł. do 30 zł. — 30 gr., ponad 30 zł. do 50 zł. — 40 gr. Ten tani, dogodny i skuteczny system inkasowy przynosi wielu wydawnictwom Polsce

doskonale rezultaty

Szczegółowych informacji udzielają wszystkie urzędy pocztowe w Polsce, zaś członkom Związku Wydawców — nadto referat pocztowy biura Związku.

KRONIKA KRAJOWA

Z życia prasy

TYMCZASOWE ZAWIESZENIE

DZIENNIKA WILEŃSKIEGO

W „Dzienniku Wileńskim” z 30 stycznia r. b. ukazał się artykuł p. St. Cywińskiego, omawiający książkę Melchiora Wańkowicza o C. O. P. Jeden ustęp tego artykułu, podający omówienie cytaty z tej książki, zawierał, jak stwierdziło po pewnym czasie jedno z pism, zniewagę pamięci Marszałka Piłsudskiego. W związku z powyższym Sąd Okręgowy w Wilnie zawiesił „Dziennik Wileński” do czasu wyroku w podjętej sprawie sądowej.

Przegląd

piśmiennictwa

GŁOS O DZIAŁALNOŚCI

ZWIĄZKU WYDAWCÓW

Poznański „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” — w tegorocznym pierwszym zeszytach zamieścił w dziale „Przegląd Piśmiennictwa” zwiększone omówienie ostatniego sprawozdania z działalności Związku Wydawców. Autor notatki prof. Jerzy Gutschke, bardzo przychylnie ocenia prace Związku, stwierdzając, iż „w zbiorowym wysiłku o podniesienie poziomu i usprawnienie funkcji spełnianych przez prasę, o prawne i gospodarcze unormowanie stosunków wydawniczych, przypada Polskiemu Zw. Wydawców rola bardzo pożyteczna, a w wielu wypadkach niedoceniana”.

RADIO-INFORMATOR

Ukazał się pierwszy rocznik Radio-informatora (na r. 1938) pod redakcją p. Eugeniusza Świerczewskiego. Jest to obszerny, 250-stronicowy kalendarz-przewodnik, poświęcony informacji radiowej z wszelkich dziedzin, interesujących radiosłuchacza.

Starannie dobrana i opracowana treść, estetyczna szata zewnętrzna składają się na wydawnictwo, które niewątpliwie odda duże usługi propagandzie radiofonii w Polsce.

KSIĄŻKA O RADIO

W połowie maja ukaże się na rynku księgarskim „Książka o Radio” opracowana przez Krzysztofa Eydziatowicza, kierownika Biura Studiów Polskiego Radia.

Radio jest czynnikiem odgrywającym coraz większą rolę w kształtowaniu się stosunków społecznych, politycznych, gospodarczych itp., z tego względu książka p. Eydziatowicza zainteresuje niewątpliwie sfery prasowe.

„Książka o Radio” zawierająca około 320 stron druku, kosztuje w przedpłacie wyjątkowo tanio, gdyż tylko 3.— złote, którą to sumę można wpłacić na P.K.O. konto Nr 171 dla „Wydawnictwa Książki o Radio”. Termin subskrypcji upływa dnia 15 kwietnia.

POLACY W BERLINIE

Praca zawiera starannie zebrane materiały, dotyczące kolonii polskiej w Berlinie i okolicy. Kolonia ta liczyła przed wojną z górą sto tysięcy głów. Z dokumentów, zgromadzonych w książce i ze starannie opracowanych referatów, uwydatnia się polska zdolność organizacyjna w obronie przed wynarodowieniem. W Berlinie wielkie zasługi w tej mierze położył skromny krawiec, Władysław Berkau, który całe życie poświęcił sprawom wychodźstwa polskiego w Berlinie, stojąc na czele Komitetu Stowarzyszeń Polskich. Nie mało przyczynił się do podtrzymania uczuć narodowych wśród rodaków p. Karol Rose, późniejszy konsul generalny R. P., który nabył „Dziennik Berliński” i własnymi środkami podtrzymywał.

Książka „Polacy w Berlinie” stanowi poważne źródło dla historii emigracji polskiej. Ukazała się nakładem Komitetu b. Wychodźców. Druk: Drukarnia Kujawska w Inowrocławiu.

PRAWO A PRASA

ULGI

W PODATKU PRZEMYSŁOWYM

DLA TOW. „RUCH”

Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dn. 10 stycznia 1938 r. (Dz. Urz. M. S. Nr. 2, poz. 58) na podstawie art. 39 ustawy o państwowym podatku przemysłowym przedłużyło na rok 1938 ulgi przewidziane okólnikiem z dnia 22 grudnia 1936 r. (Dz. Urz. Nr. 1, poz. 27) dla firmy „Ruch”.

OBNIŻENIE STAWKI PODATKU

OBROTOWEGO OD HURTOWEJ

SPRZEDAŻY PISM

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Skarbu Nr. 5/38 poz. 126 ukazał się okólnik Ministerstwa Nr. L. D. V. 40198/4/38 z dnia 14 lutego 1938 r. treści następującej:

„Ministerstwo Skarbu, na podstawie art. 39 ustawy o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. z 1936 r. Nr. 46, poz. 339) zezwala hurtowym sprzedawcom pism periodycznych na odpłacanie od osiągniętych obrotów podatku przemysłowego od obrotu według 0,75% stawki podatkowej.

Ulga powyższa ma zastosowanie z urzędu (bez składania indywidualnych podań) do obrotów osiągniętych, poczynając od dnia 1 stycznia 1937 roku”.

Dotychczas obowiązująca stawka podatkowa wynosiła 1,7% dla przedsiębiorstw nie prowadzących ksiąg, oraz 1,2% dla przedsiębiorstw, prowadzących prawidłowe księgi handlowe.

Okólnik powyższy wydany został na skutek starań władz Związku Wydawców.

PRZEPISOWE DRUKI POCZTOWE I KSIĄŻKI DO UŻYTKU CZASOPISM

W MYŚL OBOWIĄZUJĄCYCH PRZEPISÓW POCZTOWO-GAZETOWYCH STOSOWNIE DO ROZP. MIN. POCZT I TELEGRAF.

SA JUŻ DO NABYCIA PO CENACH ZNIŻONYCH NASTĘPUJĄCE DRUKI:

Zawiadomienie wysyłkowe, Zawiadomienie wysyłkowe z nadrukiem firmy, Gazetowa książka nadawcza opr. w gruby karton, grzbiet płócienny, zawiera 130 kart połowa perforowanych. Książka rozsyłkowa na 500 Urzędów — oprawa półkartonowa, ewidencja wydawnictwa na cały rok. Książka rozsyłkowa na 2000 Urzędów — w oprawie w gruby karton, grzbiet i rogi płócienne, ewidencja wydawnictwa na cały rok. Książka rozsyłkowa na wszystkie Urzędy i Agencje Pocztowe — w oprawie w gruby karton, grzbiet i rogi płócienne, ewidencja wydawnictwa na cały rok. Karta sprzedaży na czerwonym 90-gramowym albumowym papierze. Karta sprzedaży na czerwonym 90-gramowym albumie z nadrukiem firmy. Spis-Skorowidz Urzędów i Agencji Pocztowych z uwzględnieniem szlaków, województw, powiatów i rodzajów urzędów na 95-gramowym papierze V klasy — w trwałej oprawie — Stan na l. 1. 1938 r. „Prasa i Poczta”. Praktyczny informator w sprawach pocztowo gazetowych 224 str. trwałe oprawa.

Zamówienia prosimy nadsyłać pod adresem

Warszawskie „WYDAWNICTWO WSPÓŁCZESNE”. Warszawa, Moniuszki 11
Parter, front

PRASA NA SZEROKIM ŚWIECIE

FRANCJA

*Międzynarodowa Federacja
naczelników redaktorów pism
wydawanych w języku francuskim
poza granicami Francji.*

W Luksemburgu odbył się w styczniu kongres, zwołany przez Zawodowy Związek Francuskich Redaktorów Naczelników. Celem zjazdu było ustalenie zasad, na których mogłaby oprzeć się międzynarodowa organizacja kierowników dzienników i czasopism francuskich całego świata. Projekt ten budził wielkie wątpliwości z uwagi na komplikacje, wynikające z międzynarodowej sytuacji politycznej. Mimo to, po trzydniowych obradach, uczestnicy kongresu postanowili ze swych zamysłów nie rezygnować. Projekt Federacji Międzynarodowej został jednogłośnie uchwalony. W naradach uczestniczyli delegaci francuscy, belgijscy, angielscy, niemieccy, austriaccy, jugosłowiańscy i szwajcarscy.

Ceny papieru gazetowego

Komitet nadzoru nad cenami zdecydował, po szczegółowym rozpatrzeniu postulatów francuskiego przemysłu papierniczego, że zwykła cena papieru nie powinna wynosić więcej niż fr. 25,35. W ten sposób cena papieru gazetowego podniesiona została do fr. 194,30 za 100 kg. Cena ta jest ustalona na okres do 28 lutego r. b.

Revue des Deux-Mondes

Najważniejszy ten miesięcznik francuski, chluba prasy francuskiej, utracił niedawno swego naczelnego redaktora, ś. p. René Daumic'a. Obecnie został dokonany wybór nowego kierownika. Będzie nim p. André Chaumeix, członek Akademii Francuskiej, znakomity krytyk literacki.

NIEMCY

Prasa niemiecka poza granicami Rzeszy

W końcu ub. r. odbyło się w Sztutgarcie walne zebranie „Deutscher Ausland Institut”, zajmującego się specjalnie zagadnieniami niemieckimi zagranicą. Jednym z dwóch zasadniczych tematów obrad były zagadnienia prasy niemieckiej. Wygłoszono następujące referaty: dr Ryszard Csaki dyrektor D. A. I.: cele Instytutu w zakresie spraw

prasowych zagranicą; Adolf Hoffman, kierownik Zw. Niemieckich Wydawców Czasopism: Zagadnienia współczesne niemieckiego czasopisma; dr Ernest Lehmann: Czasopismo niemieckie jako czynnik politycznego kierownictwa („Führungsmittel”); dr Rüdiger: Czasopismo niemieckie zagranicą; Horn, kierownik działu w wydziale zagranicznym N. S. D. A. P.: Zadania partyjne zagranicznej prasy niemieckiej; prof. Menz: Językowo niemieckie czasopisma w Czechosłowacji, i inne.

ROSJA SOWIECKA

Fabryki papieru przestają produkować

„Prawda” moskiewska donosi, że w najbliższym czasie wiele z fabryk papieru w Rosji będzie zmuszonych przerywać produkcję z powodu braku wę-

SOMMAIRE:

*Convention collective nationale
dans le journalisme polonais.*

*Jan Mokrzycki: Problèmes de la
presse périodique en Pologne.*

*Leon Charap: Conditions du tra-
vail des journalistes en Grande
Bretagne.*

*Le nouvelles conditions du tra-
vail des journalistes en Alle-
magne.*

*Wincenty Harasymowicz: Les
vendeurs des journaux en Po-
logne.*

*Messageries Hachette.
Cahiers de la Presse.*

*Les revues artistiques en Po-
logne.*

**LES TRAVAUX DE L'ASSO-
CIATION POLONAISE DES
EDITEURS.**

**LES ORGANISATIONS DES
JOURNALISTES EN POLOGNE.**

CHRONIQUE POLONAISE.

LA LOI ET LA PRESSE.

LA PRESSE A TRAVERS

LE MONDE.

gla, prądu elektrycznego, drzewa opałowego i papierówki, — a także z powodu niepokonanych trudności transportowych.

STANY ZJEDNOCZONE A. P.

Zniżka cen papieru.

W ostatnich czasach nastąpiła niżka cen na różne gatunki papieru w wysokości od 7 do 10 dolarów w stosunku do cen ostatniego kwartału r. 1937. Stało się to na skutek podjętych przez rząd amerykański badań kosztów produkcji przemysłu papierniczego.

Rząd amerykański w dalszym ciągu popiera rozwój produkcji papieru. Jedną z nowych fabryk uzyskała od „Reconstruction Finance Corporation” na wykończenie swych instalacji kredyt w kwocie 3,4 milionów dolarów.

WIELKA BRYTANIA

Przeciętne nakłady w 1937 r.

Zwyczajem dorocznym poważne dzienniki angielskie podały w m. styczniu cyfry, obrazujące przeciętne nakłady w roku 1937. Z danych tych wynika, iż zaszły następujące zmiany w nakładach głównych dzienników angielskich.

	1936 r.	1937 r.
„Daily Express”	2188410	2329999
„Daily Mail”	1717133	1602204
„News Chronicle”	1327561	1323472
„Sunday Express”	1279999	1338403
„Evening News”	763921	750806
„Sunday Mail”	312519	325005
„Sunday Times”	254522	270154

Ogłoszenia radiowe powodują trudności

Jak wiadomo, W. Brytania nie uznaje reklamy radiowej. Pewne brytyjskie firmy wpadły na podstępny pomysł, aby ogłaszać się w nadawczych stacjach francuskich w języku angielskim. Za najbardziej odpowiednią do tego rodzaju świadczeń uznana została stacja Normandii. Rząd angielski począł czynić przedstawienia na Quai d'Orsay, aby tej reklamie położony był koniec. Rząd francuski dość długo wahał się, w końcu jednak uległ przedłożeniom Londynu. Oczekiwany jest dekret, zakazujący francuskim stacjom nadawczym nadawania ogłoszeń w języku angielskim. Na usługach firm angielskich pozostanie więc tylko stacja radiowa w Luksemburgu, która z ogłoszeń angielskich uczyniła sobie specjalność. W tej sprawie rząd angielski usiłuje znaleźć rozwiązanie za pośrednictwem rządu belgijskiego.

Farby do druku niedoścignionej jakości produkuje
Spółka Akcyjna DR. RATTNER

Prenumerata „Prasy”: z przesyłką pocztową w kraju — 10 zł. rocznie; zagranicą 12 zł. rocznie

CENY OGŁOSZEŃ: Zwyczajne: 1 str. — 200 zł.; 1/2 str. — 110 zł.; 1/4 str. — 75 zł.; 1/8 str. — 60 zł. W tekście o 50% drożej. Artykuły reklamowe, komunikaty i t. p. o 100% drożej; oznaczone są literami (Pr). Wkładka jednokartkowa do całego nakładu jednorazowo — 150 zł. Ogłoszenia drobne po 30 gr. za wyraz. Powyższy cennik nie dotyczy n-rów specjalnych.

Rękopisów redakcja nie zwraca. Przedruk z „Prasy” dozwolony za podaniem źródła

ADRES REDAKCJI I ADMINISTRACJI: Warszawa, ul. Zgoda 8 m 4. Telefon Nr. 540-00. Konto rozrachunkowe Warszawa I. Nr. 751.

RED.: STANISŁAW KAUZIK • WYDAWCA: POLSKI ZW. WYDAWCÓW DZIENNIKÓW I CZASOPISM • SEKR. RED.: JAN MOKRZYCKI

Sp. Akc. Zakł. Graf. „Drukarnia Polska”, Warszawa, Szpitalna 12, tel. 272-06, 587-88, 843-33. w dzierżawie Sp. Wvd. Czasopism Sp. z o. o.